

KANSALLISMUSEON LAAJENNUS

13. KAUPUNGINOSA

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS



Asemakaavan selostus

Päiväty
Diaarinumero HEL 2020-001640
Hankenumero 5164_3
Asemakaavakartta nro 12677

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
13. kaupunginosan (Etu-Töölö)
korttelin 422 tonttia 5 ja katualueita

Kaavan nimi:
Kansallismuseon laajennus

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 8.5.2020
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 22.2.–23.3.2021
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Finlandiatalon länsipuolella Etu-Töölön kaupunginosassa osoitteessa Mannerheimintie 34.



Kuva 1: Suunnittelualueen sijainti.

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Janne Prokkola, yksikön päällikkö,

Kajsa Lybeck, arkkitehti

Kaavapiirtäminen: Pia Havia, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Aino Leskinen, maisema-
arkkitehti, aluesuunnittelija

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistoloudelliset asiat: Mikko Juvonen, tiimipäällikkö, Pekka
Leivo, yksikön päällikkö, Matti Neuvonen, diplomi-insinööri, Raila
Hoivanen, diplomi-insinööri 16.12.2020 asti

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit: Kirsi Federley, johtava
tonttiasiamies; Ilkka Satola, tiimipäällikkö, Risto Niinimäki, projek-
tipäällikkö

Rakennusvalvontapalvelut: Leena Makkonen, arkkitehti

Pelastuslaitos: Katja Seppälä, vanhempi palotarkastaja, Kimmo
Kartano, vanhempi palotarkastaja

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: Sari Saresto, kulttuuriympäristö-
päällikkö, Mikko Lindqvist, arkkitehti

Muut viranomaistahot

Museovirasto: Helena Hirviniemi, yli-intendentti

Hakijataho

Senaatti-kiinteistöt, Suomen Kansallismuseo

Hankesuunnittelu

JKMM Arkkitehdit Oy: Samuli Miettinen, arkkitehti, Teemu Taski-
nen, arkkitehti

Sisällysluettelo

Liitteet	5
Tiivistelmä	6
Asemakaavan kuvaus	7
Tavoitteet	7
Mitoitus	7
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	7
Liikenne	9
Palvelut	11
Esteettömyys	11
Ekologinen kestävyys	12
Suojelukohteet	13
Yhdyskuntatekninen huolto	14
Maaperän rakennettavuus ja pohjarakentaminen	14
Ympäristöhäiriöt	17
Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka	18
Vaikutukset	18
Toteutus	21
Suunnittelun lähtökohdat	21
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	25

Liitteet

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Havainnekuva
 - Ote ajantasa-asemakaavasta
 - Liikennesuunnitelma (piir.nro 7136)
 - Kuvaliite suojelukohteista ja nykytilanteesta
- 4 Viitesuunnitelma

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti
 - Kansallismuseo, Kulttuurihistoriallinen arvottaminen 4.1.2019, Museovirasto
 - Kansallismuseo, Rakennushistoriativistelmä 4.1.2019, Vilhelm Helander, Jaakko Penttilä; Vilhelm Helander, Juha Leiviskä, arkkitehdit SAFA,
 - Kansallismuseo, Rakennushistoriaselvityksen luonnos 10.6.2020, Vilhelm Helander, Jaakko Penttilä; Vilhelm Helander, Juha Leiviskä, arkkitehdit SAFA. Arvioitu valmistumisajankohta 30.6.2021.
 - Suomen Kansallismuseo, kansallisromanttisen kauden rakennusmonumentti, Sirkka Kopisto, 1981
 - Museon puutarhahistoriallinen selvitys, Rakennushistorian osasto, Juha Prittinen, 1993
 - Palotekninen suunnitelma Atlas-Uusi Kansallinen, kustannuslaskenta, L2 Paloturvallisuus Oy, 30.10.2020
 - Kaivu- ja louhintasuunnitelma, L1- Laskentaan, Ramboll, Petri Tyynelä, 4.4.2020
 - Palotekniset suunnitelmat Atlas 30.10.2020 sekä Kansallismuseon muutostyöt 31.12.2020, pelastuslaitoksen kuittauksella 31.12.2020
 - Rakennettavuusselvitys, jossa on käsitelty pohjaveden pinnan tasoa ja perustamista alustavasti, päivätty 3.4.2020.
 - ATLAS, Uusi Kansallinen, Kaivu- ja louhintasuunnitelma, kartta L1-Laskentaan, Ramboll, Petri Tyynelä, 4.4.2020
 - Arvio vanhojen jalavayksilöiden kunnosta ja säilyttämismahdollisuuksista Suomen kansallismuseolla Uusi kansallinen- hankkeen alueella, Sami Kiema, 11.8.2020
-

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 422 tonttia 5, joka sijaitsee osoitteessa Mannerheimintie 34. Kaavaratkaisu mahdollistaa Suomen Kansallismuseon näyttely- ja tapahtumatilojen laajentamisen maan alle ja uuden rakennuksen rakentamisen tontin pihapuiston alueelle. Halkopihan ja Linnanpihan saa kattaa valokatteella. Muuriin saa avata uudet portit Mannerheimintien ja Töölönkadun suuntaan. Uuden ilmanvaihtorakennuksen saa sijoittaa Töölönkadun puolen uuden sisäänkäynnin viereen. Toimistotoiminta kasvaa kiinteistössä. Korttelissa sijaitseva museorakennus, ulkorakennukset ja niitä ympäröivä muuri on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä. Korttelin puurivien ja eteläpuolen muotopuutarhan suojelumääräykset saatetaan ajan tasalle. Kiinteistön huoltoliikenne järjestetään olemassa olevan maanalaisen yhteyden ja Töölönkadun liittymän kautta. Töölönlahden pysäköintilaitoksen maanalainen tilavaraus toiselle sisäänajotunnelille ja ramppi Cygnaeuksenkadulta merkitään poistettavaksi tarpeettomana. Töölönkadun merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi merkitään poistettavaksi vanhentuneena.

Alueelle on suunniteltu Kansallismuseon laajennus. Uudisrakennuksen ja olemassa olevien rakennusten maanpäällinen ja maanalainen kerrosala on yhteensä 19 200 (12 100 + 7 100) k-m². Uudisrakennuksen maanalainen kerrosala on 4 200 k-m². Uutta museotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 200 k-m², josta 935 k-m² sijaitsee maan päällä. Tonttitehokkuus on $e_t = 1,15$.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7136), jonka mukaan jalankulkuyhteyksien parantamiseksi tullaan kiinteistön kohdalla Mannerheimintielle pidentämään raitiotiepysäkkiä pohjoiseen. Tällöin samalla pohjoisemmaksi siirrettävä Mannerheimintien ylittävä suojatie palvelee paremmin museon uudisosaa.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että se mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, jonka nykyiset tilat ovat siihen tarkeitukseen liian pienet ja samalla se tuo kaupunkikuvaan uuden arkkitehtonisesti mielenkiintoisen kerroksellisen elementin ja elävöittää kaupunkirakennetta vastaamaan kaupunkilaisten ja vierailijoiden, kehittyvän keskustan sekä kiinteistön tulevaisuuden tarpeita, alueen arvokas ympäristö huomioiden.

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu haki-
jan kanssa.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on lisärakentamalla mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, jonka nykyiset tilat ovat liian pienet siihen tarkoitukseen. Uudisosa rakennetaan Kansallismuseon päärakennuksen yhteyteen sen suojeluarvot huomioiden. Tavoitteena on, että uudisrakennus voisi toimia omana itsenäisenä yksikkönä tai liittyä nykyiseen rakennukseen. Uudisrakennuksen tilat on tarkoitus sijoittaa museon pohjoispuolen pihapuiston alueelle suurimmaksi osaksi maan alle jättäen tilaa terassialueille, vaihtuville näyttelyille ja muille ulkotapahtumille. Maan päälle näkyvän pyöreän uudisrakennuksen katon veistoksellinen kalotin muoto nousee kaupunkikuvassa uudeksi kerrokselliseksi teemaksi. Halkopihan ja Linnanpihan saa kattaa valokatteella. Korttelissa sijaitseva museorakennus, ulkorakennukset ja niitä ympäröivä muuri on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä. Korttelin puurivien ja eteläpuolen muotopuutarhan suojelumääräykset saatetaan ajan tasalle. Kiinteistön huoltoliikenne järjestetään olemassa olevan maanalaisen yhteyden ja Töölönkadun liittymän kautta. Uuden yhteyden avaaminen Mannerheimintielle, raitiotiepysäkin pidentäminen ja olemassa olevan suojatien siirtäminen pohjoisemmaksi mahdollistaa alueen monipuolisemman saavutettavuuden Töölönlahden alueelta, Finlanditalon ja Kansalaistorin sekä Eduskuntatalon suunnalta. Töölönkadun puolen uuden yhteyden avaaminen mahdollistaa sujuvamman saapumisen Töölönkadun saattoalueen suunnalta.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että edistetään kulttuuripalvelujen tarjontaa sekä tapahtumallisuutta ja kehitetään keskustan elinvoimaisuutta.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 20 635 m².

Asemakaavamuutoksen kerrosala on yhteensä 19 200 (12 100 + 7 100) k-m². Uudisrakennuksen maanalainen kerrosala on 4 200 k-m². Uutta museotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 200 k-m², josta 935 k-m² sijaitsee maan päällä. Tonttitehokkuus on $e_t = 1,15$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 5 200 k-m²:llä.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suomen kansallismuseo sijaitsee Etu-Töölön kaupunginosan itäreunalla tiiviin umpikorttelirakenteen ja Töölönlahden avoimen

maisematilan rajalla. Museorakennus sijaitsee omalla puistomaisella tontillaan, joka on rajattu kivimuurilla lukuun ottamatta Mannerheimintien puolta, jossa rakennus osittain rajautuu katuun. Tontin Mannerheimintien puoleinen puurivi muodostaa kadulle vehreän reunan.

Museon torni erottuu tunnistettavana Helsingin siluetissa. Kallion puolelta tarkasteltuna torni on hallitsevassa asemassa Etu-Töölön kaupunginosan julkisivussa. Torni muodostaa myös Mannerheimintielle aksiaalisen näkymän kohokohdan sekä pohjoisesta, että etelästä katsottuna. Kaupunkirakenteellisesti Kansallismuseo asettuu Mannerheimintien alkupään julkisten monumenttirakennusten sarjaan.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2,1 ha. Alue on kokonaisuudessaan rakennettua ympäristöä. Tontilla sijaitsee kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvan kannalta arvokas Suomen kansallismuseon museorakennus vuodelta 1916, sen ulkorakennukset (entinen desinfiointilaitos Häkälä ja Vaunuvaja) sekä pihapuistoalueita aitamuureineen (arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen). Kansallismuseo on suunniteltu arkkitehtuurikilpailun voittaneen kilpailuehdotuksensa pohjalta. Ulkoasu jäljittelee vapaasti Suomen eri aikakausien arkkitehtonisia aiheita, mm. keskiaikaisia kirkkoja ja linnoja. Arkkitehtuuri edustaa kansallisromantiikkaa. Museo rakennettiin 1905–1910, ja se avattiin yleisölle vuonna 1916. Muuri ja pihapuiston alueet valmistuivat 1920-luvun alussa.

Museon pihapuiston maanpinnan taseaus ja istutukset on toteutettu Armas Lindgrenin suunnitelmien mukaisesti. Eteläisen pihapuiston muotopuutarha toteutettiin vuonna 1920 ja pohjoinen osa 1921. Pohjoista pihapuiston aluetta käytettiin 1910-luvun loppupuolella ja 1940-luvulla museon henkilökunnan hyötypuutarhana. Vuonna 2003 toteutettiin pihapuiston laaja perusparannus, jossa Lindgrenin alkuperäisen suunnitelman mukaiset jo osittain peittyneet pihapuiston rakenteet kunnostettiin. Puustoa on täydennetty 2010-luvulla alkuperäisten suunnitelmien mukaisiksi ja osa sienitauteihin kuolleista jalavista on uusittu.

Alueella on valtioneuvoston päätöksellä suojeltu Suomen kansallismuseo ja sen piharakennukset Häkälä ja Vaunuvaja sekä tonttia reunustava muurirakenne 1900-luvun alusta (arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen). Kansallismuseossa on toteutettu korjaus- ja muutostoimenpiteitä useaan otteeseen. Laajemmin rakennusta on korjattu 1980-luvulla ja vuosina 1998-2000. Viimeisenä hankkeen yhteydessä toteutettiin mm. uusi auditorio, maanalaisia varastoja ja katutason esteetön sisäänkäynti. Samalla kaikki museon näyttelytilat muutettiin olosuhdehallituiksi. Torni peruskorjattiin 2015-2016.

Suomen kansallismuseon tilat ovat ahtaat ja isompia näyttelyitä on hankala tuoda rakennukseen. Tekniikka on myös vanhentunut, vaikka pari isompaa korjausta ja perusparannusta on tehty. Kortteli on aitamuurilla suljettu ympäristöstään, pihapuistoon on sisäänkäynti Töölönkadun ja Mannerheimintien puolelta. Saattoliikenne on myös Töölönkadun kautta. Pääsisäänkäynti on J. R. Aspelinin aukion kautta. Esteetön sisäänkäynti on pääsisäänkäynnin portaiden alta Mannerheimintien puolella.

Korttelin alapuolella on Töölönlahden pysäköintilaitoksen maanalaisessa kaavassa oleva toteutumaton tilavaraus toiselle sisäänajotunnelille ja ramppi Cygnaeuksenkadulta, joka on kallis toteuttaa ja liikenteellisesti tarpeeton. Töölönkatu on asemakaavassa vuodelta 1977 merkitty jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi. Merkintä ei ole ajankohtainen ja on siten vanhentunut.

Hankesuunnittelu laajennuksesta on tehty ja suunnittelusta järjestettiin 2-vaiheinen, avoin, EU:n laajuinen suunnittelukilpailu. Ensimmäisen vaiheen jälkeen jatkoon pääsi viisi ehdotusta, joista JKMM Arkkitehtien ja Rambollin yhteenliittymän laatima ehdotus ATLAS valittiin voittajaksi. Kilpailun tulos julkistettiin 2019 joulukuussa.

Museorakennusten korttelialue (YM)

Tontti merkitään museorakennusten korttelialueeksi. Alueelle saa sijoittaa museotoimintaan liittyvää näyttely-, tapahtuma-, kulttuuri-, kirjasto-, kahvila- ja ravintolatoimintaa sekä toimistotiloja. Rakenusioikeutta tontille osoitetaan yhteensä 19 200 k-m² (12 100 + 7 100). Uudisrakennuksen maanalainen kerrosala on 4 200 k-m². Uutta museotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 200 k-m², josta 935 k-m² sijaitsee maan päällä.

Katualue

Mannerheimintien uuden liikennesuunnitelman myötä katualue levenee tontin puolelle 1m–1,5m. Tontinrajaa tarkistetaan siten, että tontin ja katualueen välinen raja on lähempänä pihan muuria. Lisäksi tarkistetaan tontin rajausta Töölönkadun ajoneuvoliittymän kohdalla.

Liikenne

Lähtökohdat

Suunnittelualue on osa valmista kantakaupungin kaupunkirakennetta ja nykyisten liikenneyhteyksien saavutettavissa. Suomen Kansallismuseon huoltoliikenne on järjestetty Töölönkadun puolelta ja olemassa olevan maanalaisen yhteyden kautta. Töölön-

katu on merkitty vuoden 1977 asemakaavassa jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi. Liikenneratkaus on jäänyt toteutumatta. Se ei ole enää ajankohtainen.

Jalankulku

Tonttia ympäröi jalkakäytävät ja se on hyvin saavutettavissa jalankulkijan kannalta.

Pyöräliikenne

Mannerheimintien itäreunalla on kaksisuuntainen pyörätie. Museo on hyvin saavutettavissa pyörällä.

Julkinen liikenne

Museon edustalla on raitiotien pysäkki. Lähin linja-autopysäkki on noin 300 metrin päässä museosta. Joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät. Päärautatien ja metron asemat ovat noin kilometrin etäisyydellä.

Autoliikenne

Mannerheimintien liikennemäärä on nykyisin noin 23 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Museokadulla vastaava luku on noin 5, Töölönkadulla noin 3 900 ja Cygnaeuksenkadulla noin 900.

Kaavaratkaisu

Korttelin uusi maankäyttö ei merkittävästi muuta liikennemääriä ja nykyiset liikennejärjestelyt pystyvät pääosaltaan nykyisellään sen hoitamaan. Kaavaratkaisussa Töölönkadun merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi poistetaan vanhentuneena. Saattoliikenteen järjestelyt tullaan suunnittelemaan hankkeen edetessä. Matkailuliikenteen linja-autoille on tarkoitus varata matkustajan jättö- ja noutopaikka Töölönkadulta. Töölönkadun liikennejärjestelyjä voidaan tarvittaessa muuttaa myöhemmin, mikäli alueen liikennejärjestelyt tätä vaativat. Finlandia –pysäköintilaitoksen rakentamatta jätetyn toisen sisäänajorampin maanalainen tilavaraus Cygnaeuksenkadulla merkitään poistettavaksi. Pysäköintilaitos toimii riittävän hyvin yhdellä ajorampilla, joten toisen ajorampin rakentamista ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena.

Jalankulku

Kaavaratkaisussa Mannerheimintien ylittävää suojatietä siirretään pohjoiseen, jolloin ylityskohta palvelee paremmin museon käyttäjiä. Tontille avataan uudet yhteydet Mannerheimintieltä ja Töölönkadulta.

Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen järjestelyt Mannerheimintielle muutetaan 5.3.2013 hyväksytyn pyöräilyjärjestelyiden mukaiseksi. Mannerheimintielle tullaan jatkossa rakentamaan yksisuuntaiset pyöräliikenteen järjestelyt. Pyöräpysäköintipaikkoja tontin käyttöön tullaan rakentamaan 85 kpl ja 1 pp/ 3 työntekijälle. Osa näistä paikoista voidaan sijoittaa J.R. Aspelinin aukiolle. Pyörien pysäköintipaikkojen laskentaohjeen paikkamäärästä on jouduttu poikkeamaan tontin kulttuurihistoriallisen ja rakennustaiteellisesti arvokkaan miljöökokonaisuuden ja suojeluvaatimusten vuoksi. Pyöräpaikat suositellaan rakennettavaksi runkolukituksen mahdollistavina.

Julkinen liikenne

Kaavan yhteydessä laaditussa liikennesuunnitelmassa (numero) tullaan raitiotiepysäkkiä pidentämään pohjoisen suuntaan.

Autoliikenne

Autoliikenteen järjestelyihin ei tehdä muutoksia. Autopaikkojen määrä museotontilla saa olla enintään 1 ap/ 500 k-m² ja ne on sijoitettava pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.

Palvelut

Lähtökohdat

Kaava-alue sijaitsee Etu-Töölössä Mannerheimintien, Töölönlahden alueen, Finlandiatalon, Hakasalmen huvilan, Musiikkitalon ja Kansalaistorin sekä Eduskuntatalon naapurissa merkittävän kulttuurirakennusten keskittymän ympäristössä. Alueelle sijoittuu erikoisliikkeitä, ravintoloita, kahviloita sekä työväenopisto.

Kaavaratkaisu

Museo- ja kulttuuripalvelujen toimintaedellytykset paranevat, kun Kansallismuseon lisärakennus ja siihen liittyvät maanalaiset näyttely- ja tapahtumatilat valmistuvat. Uudisosan sisäänkäyntipaviljongin kahvila/ravintolatoiminta ja pihalle suunniteltu tapahtumallisuus tuovat lisää elävyyttä alueelle.

Esteettömyys

Asemakaava-alueen uudisrakennuksen ja pihajärjestelyjen osassa on porrasyhteyksiä, kerrosvaihteluja ja pengerryksiä. Suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomiota esteettömien yhteyksien järjestämiseen. Kansallismuseon vanhan päärakennuksen osalta on aikaisemmin toteutettu esteetön sisäänkäynti pääsisäänkäynnin yhteyteen. Piha-alueiden osalta asemakaava-alueella järjestetään esteettömät yhteydet Mannerheimintien ja Töölönkadun puolelta.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Asemakaavoituksen lähtökohtana ovat Kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöohjelma 2019–2021, ”Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelma sekä hankkeeseen ryhtyvän sekä rakennuksen tulevan pääkäyttäjän asettamat kestävyystavoitteet. Tontilla olevat rakennukset ja niitä ympäröivä kivimuuri ovat valtion asetussuojelupäätöksellä suojeltuja. Kortteli ja sen vihreä pihapuisto puuriveineen on kokonaisuudessaan suojeltu asemakaavalla. Kansallismuseon päärakennus, Vaunuvaja ja Häkälä sekä niitä ympäröivä muurirakenne ovat iältään satavuotiaita ja toteutukseltaan tiilirakenteisia, paksuseinäisiä, jugend-tyyliä edustavia, julkisivuverhoukseltaan osin rapattuja ja osin graniittipintaisia kestävän kehityksen monumentteja. Päärakennuksen ja Häkälän katomateriaaleina on liuskekivi ja kupari. Kansallismuseon lisärakennuksen suunnittelua ja toteutusta ohjaa tavoitteet suojelusta ja kestävästä rakentamisesta. Tavoitteena on myös energiatehokas rakennus, jossa on mahdollisuus hyödyntää paikalla toteutettua uusiutuvaa energiaa.

Kaavaratkaisu

Asemakaavan tavoitteena on tarkoituksenmukainen tontin käyttö olemassa olevien suojeltujen rakennusten ja muurin ehdoilla säilyttäen tontin pihapuiston ominaispiirteet, käytettävyyttä ja viheryyttä mahdollisimman paljon. Joukkoliikenteen solmukohdassa sijaitsevan museotoiminnan palvelujen kehittämisen mahdollistaminen edistää vähäpäästöisyyttä hyödyntäen jo olemassa olevaa julkisen liikenteen verkostoa.

Viitesuunnitelmien mukaan suunnittelun lähtökohtana on sijoittaa uudisrakennus erillään päärakennuksesta pohjoisen pihapuiston kohdalle. Suurin osa tiloista rakennetaan maan alle, jolloin pihaan jää tilaa terasseille, tapahtumille, näyttelyille ja oleskelulle ja pihan luonne säilyy. Yhteys olemassa olevaan päärakennukseen järjestetään maanalaisten tilojen kautta siten, että päärakennukseen tehdään mahdollisimman vähän muutoksia. Uudisrakennuksessa on mahdollisuus tuottaa uusiutuvaa energiaa. Maan päälle näkyvän pyöreän rakennuksen kalotinmuotoinen katto saa olla viherrakko. Pihakansi rakennetaan riittävä kasvualusta huomioiden. Rajalla olevien säilytettävien puiden juuriston vieressä louhittaessa huomioidaan erityistä varovaisuutta. Hulevesiä viivytetään tontilla ja johdetaan maanvaraiselle pihan osalle maaperätutkimuksen osoittamien mahdollisuuksien rajoissa tai pois alueelta rakennetun hulevesijärjestelmän kautta. Lämpisemättömiä pintamateriaaleja vältetään.

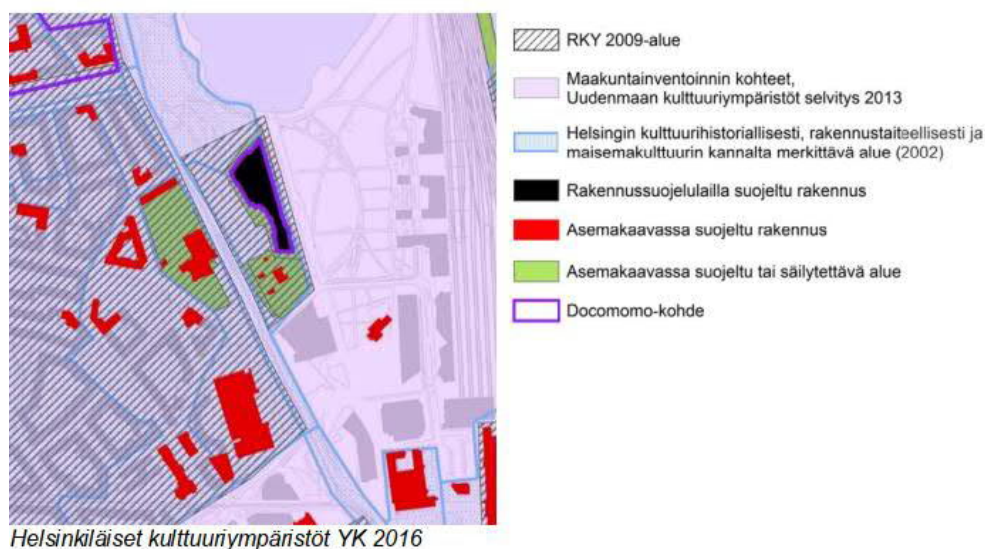
Suojelukohteet

Lähtökohdat

Suomen Kansallismuseon rakennukset ja niitä ympäröivä muuri on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/1965, 480/1985) nojalla. Asetus on sittemmin kumottu, mutta sen nojalla tehty suojelupäätös on voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain (498/2010) mukaisesti. Asemakaava ei ohita asetukseen tai rakennusperintölakiin perustuvaa suojelupäätöstä.

Kaavoitettava alue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ja kuuluu Museoviraston RKY 2009-kohdeluetteluun Etu-Töölön kaupunginosa.

Kaavalla suojeltuja kaupunkitiloja tai arvokkaiksi luokiteltuja ympäristöjä ovat Hakasalmen puisto Finlandiatalon ja Hakasalmen huvilan alueella sekä Mannerheimintie ja Etu-Töölön kivirakennukset 1920-luvulta.



Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisussa Kansallismuseon rakennukset ja niitä ympäröivä muuri ovat suoraan valtion omistamien rakennusten suojelusta annettuun asetuksen ja sen pohjalta tehtävän, voimaan astuessaan korvaavan, lakisuojelun alaisia. Näitä koskeva suojelumääräys on asetuksen suojelupäätöksen teksti. Suojeluasetuksen ulkopuolelle jäävän korttelipihan osalta annetaan yksilöityjä suojelumääräyksiä, jotka koskevat eteläpuolen muotopuutarhaa sekä tonttia reunustavia puurivejä. Pohjoispuolen pihapuiston alueelle, jolle lisärakentamisen muutokset kohdentuvat, kirjataan pihan luonteen säilyttämistä tukevat suunnittelumääräykset kohtaan ”Pihat ja ulkoalueet”.

Tarkempi rakennushistoriaselvitys on valmistumassa.

Rakennusten ja pihan suojelumerkinnot ja määräykset on laadittu yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisun toteuttaminen ei edellytä uuden yhdyskuntateknisen huollon verkostojen rakentamista tai merkittäviä muutoksia.

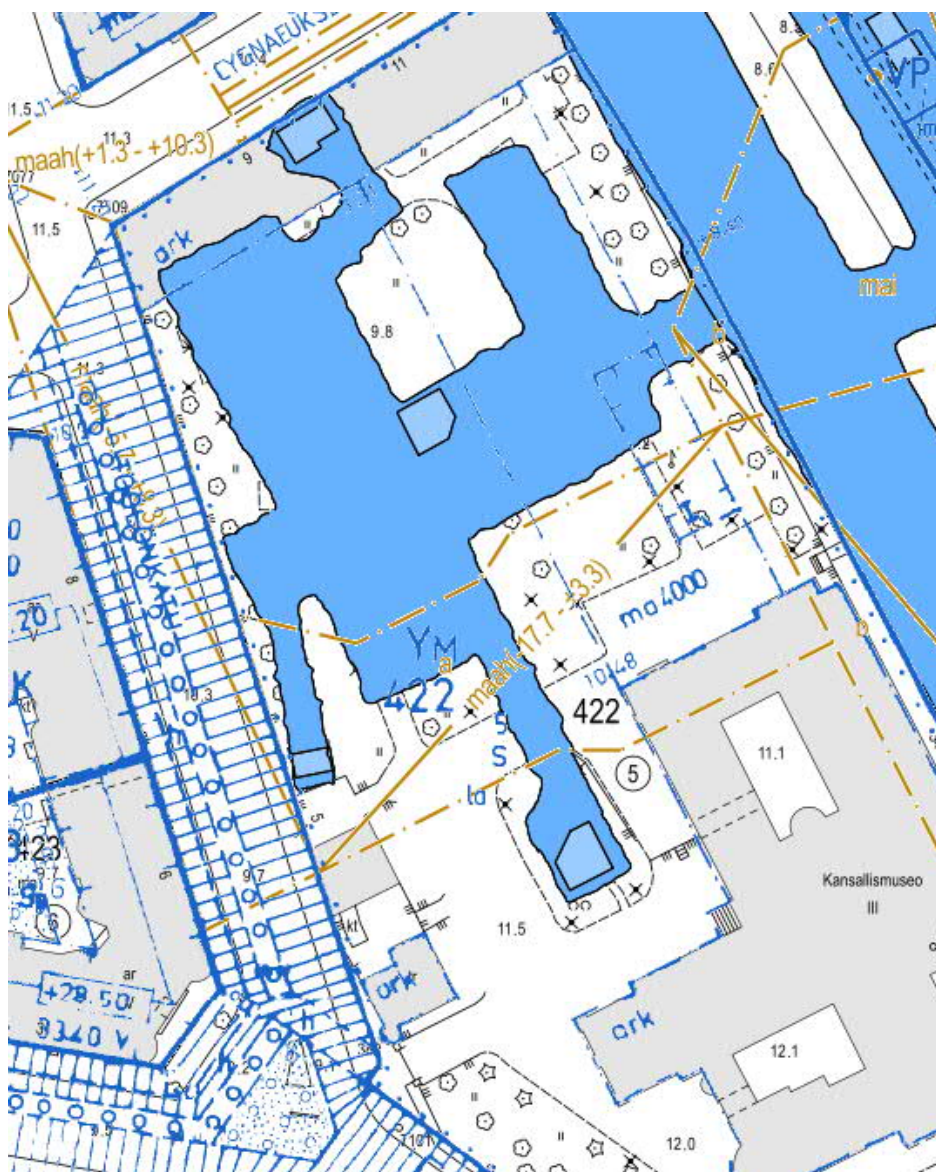
Maaperän rakennettavuus ja pohjarakentaminen

Lähtökohdat

Maanpinnan korkeusasema asemakaava-alueella vaihtelee välillä noin +9,6—+12,1. Maanpinnan topografia on loivapiirteinen. Koko alue on täytemaa-aluetta. Luonnontilaisia kohtia alueella ei ole. Alue sijaitsee kokonaisuudessaan kallio- ja kitkamaa-alueella. Maapeitteen paksuus alueella vaihtelee välillä noin 0,5—8,0 m. Kalliopinnan korkeusasema alueella vaihtelee välillä noin + 0,0 - +11,4. Alimmillaan kallionpinta on Mannerheimintien varressa alueen pohjoisosassa ja korkeimmillaan kansallismuseorakennuksen kohdalla.

Pohjavedenpinnan korkeusasema alueella vaihtelee välillä noin +5,2—+6,9. Pohjavedenpintaa ei saa laskea. Tulevasta rakennuskaivannosta noin 150 m:n etäisyydellä sijaitsee puupaaluilla perustettu rakennus (Dagmarinkatu 6), joka tulee ottaa huomioon rakennusaikaista pohjavedenhallintaa suunniteltaessa.

Alueella on voimassa oleva maanalainen asemakaava nro 10855, jossa osoitetaan maanalainen tilavaraus ajoyhteydelle Cygnaeuksenkadulta Töölönlahden maanalaiseen pysäköintilaitokseen välille -17,7—+3,3 (N2000).



Kuva 1 Nykyiset maanalaiset tilat sekä maanalaisen asemakaavan nro 10855 tilavaraus ajoyhteydelle

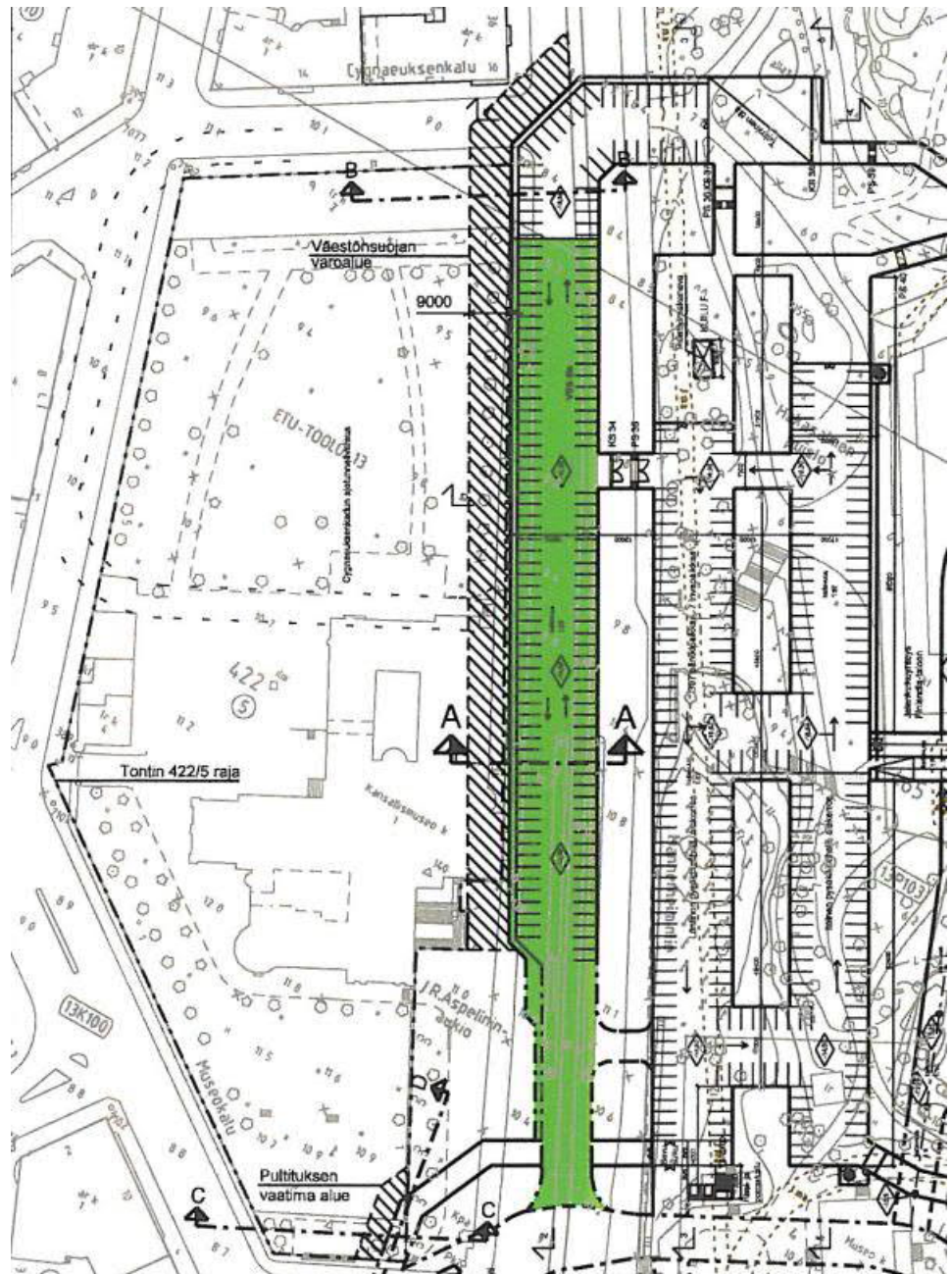
Ajoyhteyteen liittyen on Helsingin kaupungin, Töölönlahden pysäköinti Oy:n sekä Suomen Valtion / Museoviraston kesken laadittu ja hyväksytty rasitesopimus 10.3.2010. Sopimuksen mukaan, mikäli tontti 13422/5 toteuttaa asemakaavassa nro 10855 osoitetulle maah(-17,7 - +3,3 N2000) alueella maanalaista rakentamista, se ei saa estää eikä merkittävästi vaikeuttaa pysäköintilaitoksen pohjoisen ajoyhteyden myöhempää toteuttamista ja käyttöä.

Kaavaratkaisu

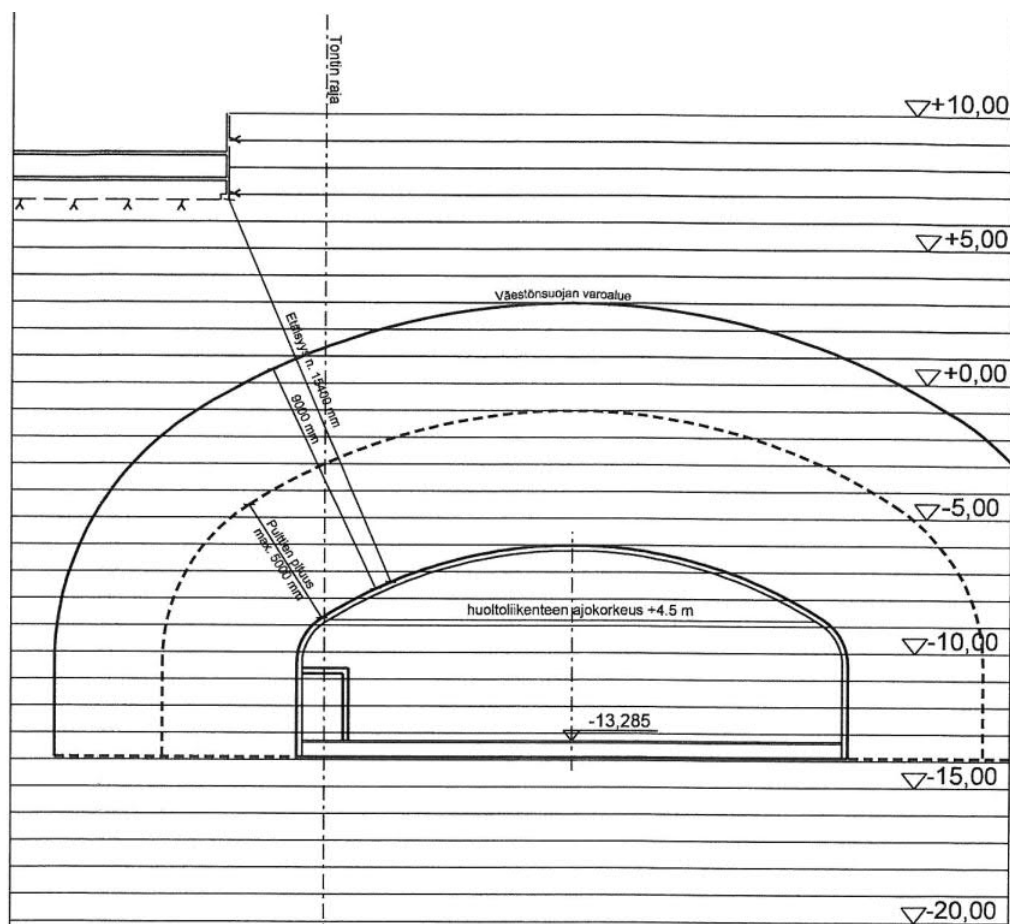
Kaupungin konserniyhtiön Töölönlahden pysäköintilaitoksen hallitus on kokouksessaan 12.1.2021 kirjallisesti todennut, että toinen sisäänajoyhteys Cygnaeuksenkadulta ei ole liikenteellisesti eikä taloudellisesti tarpeen. Kaupunkiympäristön toimialalla on sisäisesti selvitetty, että yhteyden voi poistaa tarpeettomana.

Asemakaavaratkaisun pohjana olleessa viitesuunnitelmassa on esitetty aiemmalle maanalaisen ajoyhteyden varausalueelle louhintaa paikoin tasoon +0,0 saakka. Tämä on mahdollista koska varaus ajoyhteydelle poistetaan tällä asemakaavan muutoksella.

Mannerheimintien puolella tonttia louhittaessa sekä kallion lujituk-sia ja kaivannon tuentoja tehtäessä tulee ottaa huomioon maan-alaisen pysäköintilaitoksen väestönsuojana toimivan osuuden va-roalueet.



Kuva 2 Pysäköintilaitoksen VSS osuuden varoalue



Kuva 3 Pysäköintilaitoksen VSS varoalue, Leikkaus A-A

Maanalaiset tilat tulee suunnitella siten, ettei rakentaminen ja käyttö alenna orsi- eikä pohjaveden pintaa.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Mannerheimintien katuliikenteestä aiheutuu alueelle melua ja liikenneperäisiä ilman epäpuhtauksia. Korttelialuetta rajaa katujen puolelta korkeudeltaan vaihteleva muuri, jossa kuitenkin on paikoin aukotuksia.

Kaavaratkaisu

Uudisrakentamiseen liittyvän akustisen suunnittelun lisäksi korttelialueen ulkoalueiden jatkosuunnittelussa on suositeltavaa kiinnittää huomiota alueelle kohdistuvaan liikennemeluun.

Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka

Lähtökohdat

Hankkeeseen on laadittu alustava palotekninen suunnitelma uudisrakennuksen, sekä olemassa olevan rakennuksen muutostöiden osalta ja suunnitteluratkaisut on esitelty pelastuslaitokselle.

Kaavaratkaisu

Asemakaava luo edellytykset palo- ja pelastusturvallisuuden määräysten mukaiselle jatkosuunnittelulle ja toteutukselle. Ennen maanalaisen tilan rakennusluvan myöntämistä tulee hakijan laatia hyväksyttävä selvitys hankkeen aiheuttamista olemassa olevien tilojen palo- ja pelastusturvallisuusjärjestelyjen muutoksista myös rakennuslupa-alueen ulkopuolelta koko toimenpiteen tosiasialliselta vaikutusalueelta.

Kaupungin katualueisiin liittyvät rajakohdat sekä julkiselle jalankululle varatut alueet tulee suunnitella tasausten, pinnoitteiden ja rakenteiden osalta kaupungin ohjeiden mukaan.

Vaikutukset

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Kansallismuseon rakennushistoriaselvitys on valmisteilla. Kaavan laadinnassa on hyödynnetty lopullisen asiasisällön sisältävää versiota.

Kansallismuseosta on laadittu useampi lyhyempi historiaselvitys ja myös museon puutarhahistoriallinen selvitys. Arvio vanhojen jalavien kunnosta ja säilyttämismahdollisuuksista Suomen kansallismuseolla Uusi Kansallinen -hankkeen alueella on myös tehty.

Ajankohtaiset palotekniset suunnitelmat uuden ja vanhan rakennuksen osalta on toimitettu pelastuslaitoksen lausunnolla.

Rakennettavuusselvityksessä on alustavasti otettu kantaa pohjaveden pinnan tasoon ja perustamiseen. Lisäksi on toimitettu laskentavaiheen suunnitelmia Kaivu- ja louhintasuunnitelmista

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Asemakaavamuutos nostaa tontin arvoa. Maankäyttökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että se mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, jonka nykyiset tilat ovat siihen tarkoitukseen liian pienet ja samalla se tuo kaupunkikuvaan uuden arkkitehtonisesti mielenkiintoisen kerroksellisen elementin, eheyttää ja elävöittää kaupunkirakennetta vastaamaan kaupunkilaisten ja vierailijoiden, kehittyvän keskustan sekä kiinteistön tulevaisuuden tarpeita, alueen arvokas ympäristö huomioiden. Uusien yhteyksien avaaminen Mannerheimintielle ja Töölönkadun saattoliikenteelle avaa alueen paremmin Töölönlahden kulttuuri-, tapahtuma ja edustusrakennusten kokonaisuuteen ja mahdollistaa ihmisten vapaamman liikkumisen koko alueella.

Korttelin pihan rakennetun, muurilla ympäröidyn pihapuistoalueen olemassa oleva korkotaso säilyy. Pihan eteläpuolen suojeltu muotopuutarha suojellaan ja tonttia kiertävät puurivit säilytetään uudisrakentamisen sallimassa laajuudessa ja uudistetaan tarvittaessa. Puurivit hoidetaan siten, että niiden maisemallinen, kulttuurihistoriallinen ja kasvilajistollinen merkitys ympäristölle säilyy. Pohjoispuolen pihapuiston alueella, jolle lisärakentamisen muutokset kohdentuvat, pihan luonne säilytetään muun muassa varmistamalla pihakannen kasvualustan riittävä paksuus.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Kiinteistön huoltoyhteydet järjestetään Töölönkadun ja olemassa olevan maanalaisen yhteyden kautta. Piha vapautetaan autopaikeista ja avataan paremmin kävijöiden oleskeluun. Uuden yhteyden avaaminen Mannerheimintielle, raitiotiepysäkin pidentäminen ja olemassa olevan suojatien siirtäminen pohjoisemmaksi mahdollistaa alueen monipuolisemman saavutettavuuden Töölönlahden alueelta, Finlandiatalon ja Kansalaistorin sekä Eduskuntatalon suunnalta. Töölönkadun puolen uuden yhteyden avaaminen mahdollistaa sujuvamman saapumisen Töölönkadun saattoalueen suunnalta.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Kaavaratkaisu perustuu arkkitehtikilpailun voittaneeseen ehdotukseen. Laajennuksen suhde pihapuistoon, liittyminen kaupunkikuvaan ja –rakenteeseen, siluettiin, näkymäsuuntiin Mannerheimintiellä pohjoisesta ja etelästä, vaikutus Töölönkadun puolelle sekä ympäröiviin, suojeltuihin rakennuksiin ja uudisrakennuksen arkkitehtuuri ja hahmo on tarkoin punnittu ympäristön ominaispiirteet ja arvot huomioon ottaen. Uudisrakennus asettuu tontin pohjoispuolen pihapuiston alueelle suurimmaksi osaksi maan alle säilyttäen merkittävän osan pihasta vapaana terasseille, tapahtumille ja näyttelyille sekä oleskelulle. Alueen luonne pihapuistona säilyy. Rakennus sijoittuu erillään Kansallismuseon päärakennuksesta ja

pihaa ympäröivistä muista rakennuksista ja säilyttää kokoonsa nähden mittasuhteet olemassa oleviin rakennuksiin. Laajennuksen maan päälle näkyvä pyöreä, lasinen rakennus ja kalotin muotoinen kattorakenne nousee kaupunkikuvassa Mannerheimintien näkymissä ja Töölönkadun suuntaan uudeksi teemaksi päärakennuksen voimakkaan arkkitehtuurin rinnalle ja ilmentää omaa itsestä identiteettiä suhteessa historialliseen rakennusmonumenttiin. Yhdessä ne muodostavat kiinnostavan, uuden ja kerroksellisen museokokonaisuuden.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Asemakaavaratkaisulla täydennetään olemassa olevaa kaupunkirakennetta olemassa olevien teknisten ja liikenteen verkostojen piirissä. Lisärakentaminen toteutetaan arvokkaan, suojellun korttelikokonaisuuden ehdoilla. Sijainti Töölönlahden monipuolisten kulttuuripalvelujen ja tapahtumallisuuden vieressä laajentuvan kävelykeskustan alueella ja raitiotieverkoston, linja-autoliikenteen sekä Helsingin päärautatieaseman ja metron piirissä tukee kestävien kulkumuotojen käyttöä. Asemakaava-alueella parannetaan saavutettavuutta Töölönlahden alueen ja Töölönkadun suuntaan avaamalla uudet yhteydet korttelia ympäröivään muuriin, pidentämällä raitiotiepysäkkiä ja siirtämällä olemassa oleva suojatie pohjoisemmaksi. Kaavaratkaisu on ilmastonkestävä.

Rakennus rakennetaan laajalti maan alle. Louhintatyöt ovat alueella vaativat. Alueella on olemassa olevaa maanalaista rakentamista, jonka varoalueita on huomioitava. Uudisrakentamisen yhteydessä hulevesiä viivytetään tontilla ja johdetaan maanvaraiselle pihan osalle maaperätutkimuksen osoittamien mahdollisuuksien rajoissa tai pois alueelta rakennetun hulevesijärjestelmän kautta. Läpäisemättömiä pintamateriaaleja vältetään. Uudisrakennuksen maanalaisia tiloja peittää kansirakenne, jonka päällä on riittävä kasvualusta istutuksille. Laajennuksen maan päällä olevan rakennuksen katolle saa rakentaa viherkaton. Katolle saa sijoittaa uusiutuvan energian tuottamiseen tarkoitettut laitteet.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin

Kaavaratkaisu mahdollistaa Kansallismuseon palvelujen avaamista laajemmalle yleisölle, tehden pääsyn alueelle helpommaksi ja selkeämmäksi. Laajentamalla kulttuuripalvelujen ja tapahtumien järjestämisen alueella kytketään alue paremmin Töölönlahden kulttuurialueeseen ja monipuolistetaan tarjolla olevaa ohjelmistoa ja kansainvälisyyttä.

Elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutukset

Kasvattamalla näyttely- ja tapahtumamahdollisuuksia ja ravintola- sekä terassitarjontaa lisätään elinkeinomahdollisuuksia, työpaikkatarjontaa ja asiakkaiden muodossa toimenpiteet saavat taloutta kohottavia vaikutuksia.

Muut merkittävät vaikutukset

Kulttuuritarjonta kasvaa ja alueen monipuolisen näyttely-, kongressi- ja tapahtumien järjestelylle tarjoutuu uusia mahdollisuuksia.

Toteutus

Rakentamisaikataulu

Tarkempien suunnitelmien L2-tasoiset kuvat ovat valmistuneet marraskuun 2020 kustannuslaskentaa varten. Senaatti-kiinteistöt on tehnyt investointipäätöksen. Tavoitteena on, että asemakaava tulisi voimaan vuoden 2021 loppuun mennessä ja rakentaminen alkaisi vuonna 2022. Maanrakennusurakka on vaativa ja tulee vieämään aikaa. Laajennuksen olisi tarkoitus olla valmis vuonna 2025 ja avajaiset järjestää vuonna 2026.

Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

- huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta

Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa *Asemakaavan kuvaus*.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on liike- ja palvelukeskusta (C1), keskustatoimintojen aluetta. Aluetta sivuaa pääkatumerkintä. Alueen lähellä kulkee pyöräilyn baanalinjauksia.

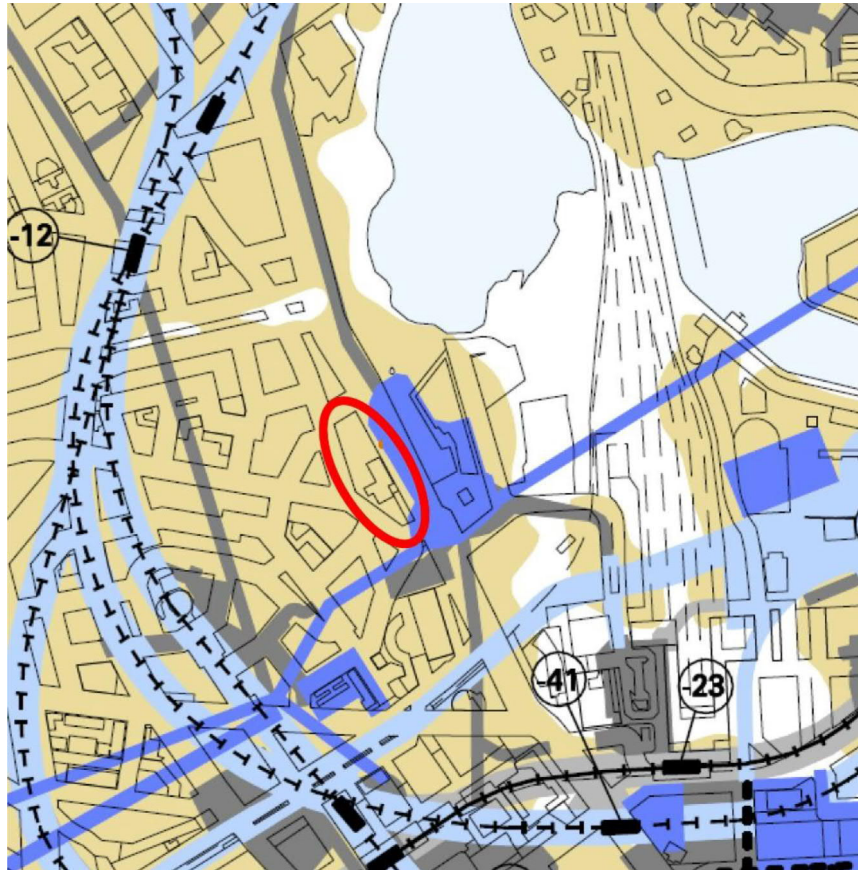
Yleiskaavan aluemerkin C1 mukaan alue on palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle

avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöönsä tehokkaampana ja toiminnallisesti monipuolisempana. Liike- ja toimitilan kokonaisuutena ei lähtökohtaisesti tule vähentää. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava keskustalle ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan (2016) mukainen.



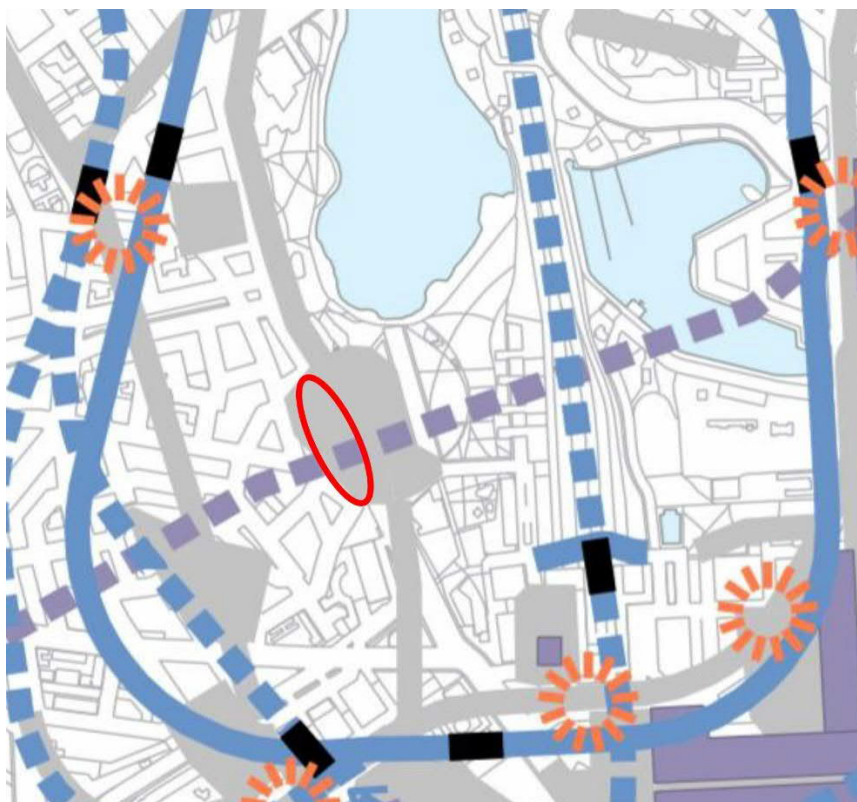
Ote Helsingin yleiskaavasta 2016

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 11830 (tullut voimaan kokonaisuudessaan 18.11.2011) mukaan alue on kantakaupungin pintakallioaluetta. Maanalaisessa yleiskaavassa on merkitty nykyisten maanalaisten tilojen lisäksi suunniteltu maanalainen pysäköintilaitos, joka on jo toteutunut, paitsi Cygneuksenkadun ajotunnelin osalta, jonka varaus sijaitsee suunnittelualueella maan alla. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.



Ote Helsingin maanalaisesta yleiskaavasta nro 11830

Helsingin maanalaisen yleiskaavaehdotuksen nro 12704 (päiväty 26.1.2021) mukaan alue on kantakaupungin pintakallioaluetta. Maanalaisessa yleiskaavassa on merkitty nykyinen maanalainen pysäköintilaitos, joka on jo toteutunut, paitsi Cygnaeuksenkadun ajotunnelin osalta, jonka varaus sijaitsee suunnittelualueella maan alla. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavaehdotuksen 26.1.2021 mukainen.



Ote Helsingin maanalaisesta yleiskaava 2021 ehdotuksesta nro 12704

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 7457 (vahvistettu 14.11.1977). Kaavan mukaan alue on merkitty museotoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YM). Korttelin pihapuis-
ton puolelle on osoitettu rakennusala, jonka sallittu kerrosluku on yksi. Alueelle on osoitettu maanalainen tila ma4000- rakennus-
alalle, johon saadaan sijoittaa tontin käyttötarkoituksen mukaista kerrosalaan laskettavaa, osaksi tai yksinomaan keinovalolla va-
lais-tavaa varasto- ja näyttelytilaa. Rakennusoikeus on käytetty kalliotilojen toteutuksen yhteydessä. Pihan osalle on annettu la-
merkintä oleskelua ja leikkipaikkoja varten.

Rakennukset on suojeltu merkinnällä (ark), rakennus on kulttuuri-
historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokas. Rakennusta ei
saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia muutos- tai lisäraken-
nus-töitä, jotka turmelevat julkisivujen, vesikattojen tai sisätilojen
kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä. Tontille on annettu lisämer-
kintä "s", tontti, jonka miljöökokonaisuus on kulttuurihistoriallisesti
ja rakennustaiteellisesti arvokas. Tontilla olevia rakennuksia ei
saa purkaa eikä niissä saa suorittaa sellaisia lisärakennus- tai
muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen tai sisätilojen kulttuurihis-
toriallista tai rakennustaiteellista arvoa ja tyyliä. Myöskään ei saa
tehdä muutostöitä, jotka turmelevat tai muuttavat piha-alueiden
alkuperäistä luonnetta.

Alueella on voimassa maanalainen asemakaava nro 10855 (tullut voimaan 10.8.2001). Kaavan mukaan alueelle on osoitettu maanalainen tila, johon saa sijoittaa tiloja ajo- ja huoltoyhteyksiä varten suojavaöhykkeineen sulkuihin merkittyjen korkeusasemien väliin (maah (-18.0 - +3.0)) vanhan korkeusjärjestelmän mukaan.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 22.9.2010.

Rakennuskiellot

Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto asemakaavan muuttamiseksi.

Muut suunnitelmat ja päätökset

Kansallismuseon rakennukset, pihapuiston alueet ja niitä ympäröivä muuri on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/1965, 480/1985) nojalla. Asetus on sittemmin kumottu, mutta sen nojalla tehty suojelupäätös on voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain (498/2010) mukaisesti. Asemakaava ei ohita asetukseen tai rakennusperintölakiin perustuvaa suojelupäätöstä.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittaushuolto on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Korttelialue on valtion omistuksessa.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- Senaatti-kiinteistöt
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Viranomaisneuvottelu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 27.4.2020, jolloin käsiteltiin kaavan aloitusvaiheen edellytyksiä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty 22.1.2021. Hankerajausta on laajennettu Töölönkadun ja Cygnaeuksenkadun kaualueille, koska Töölönlahden pysäköintilaitoksen maanalainen tilavaraus toiselle sisäänajotunnelille ja ramppi Cygnaeuksenkadulta poistetaan tarpeettomana. Lisäksi Töölönkadun merkintä ja lankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi poistetaan vanhentuneena. Yhteystietoja on päivitetty.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset-lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli nähtävillä 25.5.–12.6.2020 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennusten asetussuojelupäätökseen ja siihen, että asemakaavan muutosehdotus ei edellytä vesihuollon lisärakentamista. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että on muotoiltu asetus-suojelupäätökseen liittyvä sekä muut suojeluun liittyvät kaavamääräykset toivotulla tavalla.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Cygnaeuksenkadun ajotunnelivaraukseen, rakentamisen turvallisuuteen, toiminnan luonteeseen, tontilla olevaan puustoon, uudisrakennuksen lasituksen vaarallisuuden linnustolle, valaistukseen, rakentamisen aikaiseen liikenteen sujuvuuteen, alueen yrittäjien elinkeinon harjoittamiseen, esteettömyyden toteutumiseen, uudisrakennuksen arkkitehtuuriin ja olemassa olevan kokonaisuuden säilyttämiseen. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että pohjoispuolen pihapuiston puurivit Töölönkadun ja Mannerheimintien puolella uuteen porttiin asti on merkitty säilytettäväksi tai uudelleen istutettaviksi saman lajin puustutuksilla. Rakentamisen aikaisista järjestelyistä, pelastusturvallisuudesta, henkilöturvallisuudesta ja louhimisesta päätetään toteutuksen yhteydessä. Esteettömyys varmistetaan rakennuslupavaiheessa. Kansallismuseon rakennukset ja muuri on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen suojelupäätöksen nojalla. Museovirasto tulee ehdottamaan, että korttelikokonaisuus suojeltaisiin asetussuojelun päätyttyä rakennusperintölailla.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 5 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Ehdotus on julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan. Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Auris kaasunjakelu Oy
 - Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Museovirasto
 - Uudenmaan ELY-keskus
 - Senaatti-kiinteistöt
 - Eduskunta
 - Helsingin poliisilaitos
 - Helsingin vanhusneuvosto
 - Helsingin vammaisneuvosto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (Helsingin kaupunginmuuseo/Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo)
-

Tätä selostusta täydennetään asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävillöön jälkeen.

Helsingissä, 22.2.2021

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	091 Helsinki	Täyttämispvm	21.01.2021
Kaavan nimi	Kansallismuseon laajennus		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	08.05.2020
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	09112677
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	2,0640	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,4200	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,0640

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	2,0635	100,0	19200	0,93	0,0000	5200
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	1,6627	80,6	19200	1,15	-0,0139	5200
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,4008	19,4			0,0139	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä			7100		4200

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä		12100		

Alamerkinnyt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k- m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k- m ² +/-]
Yhteens	2,0635	100,0	19200	0,93	0,0000	5200
A yhteens						
P yhteens						
Y yhteens	1,6627	80,6	19200	1,15	-0,0139	5200
YM	1,6627	100,0	19200	1,15	-0,0139	5200
C yhteens						
K yhteens						
T yhteens						
V yhteens						
R yhteens						
L yhteens	0,4008	19,4			0,0139	
Kadut	0,4008	100,0			0,0139	
E yhteens						
S yhteens						
M yhteens						
W yhteens						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k- m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteens			7100		4200
ma					4200
ma-1			4200		
ma-2			2900		

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteens		12100		
Asemakaava		12100		

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

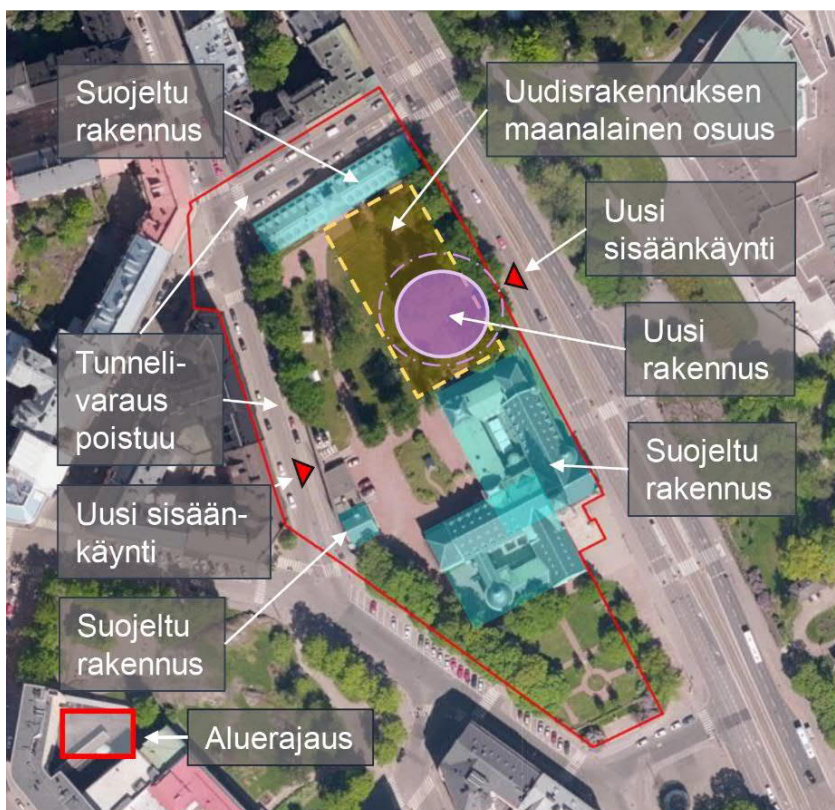
Kansallismuseon laajennuksen asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 21.1.2021

Diaarinumero HEL 2020-001640
Hankenumero 5164_3
Oas 1492-01/21

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma korvaa aiemmin 8.5.2020 päivätyn suunnitelman. Yhteystietoja on päivitetty. Han-
kerajausta on laajennettu Töölönkadun ja Cygnaeuksenkadun ka-
tualueille. Töölönlahden pysäköintilaitoksen maanalainen varaus
toiselle sisäänajotunnelille ja ramppi Cygnaeuksenkadulta poiste-
taan tarpeettomana. Töölönkadun merkintä jalankululle ja pyöräi-
llylle varatuksi yleiseksi alueeksi poistetaan vanhentuneena.



Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Suomen Kansallismuseota Mannerheimintielle laajennetaan. Lisärakennus sijoittuu nykyisen museorakennuksen pohjoispuolen pihapuiston alueelle. Suurin osa museon uusista näyttelytiloista sijoittuu maan alle. Pihaa ympäröivään kivimuuriin avataan uusi yhteys Mannerheimintielle. Korttelissa sijaitsevan museorakennuksen, ulkorakennusten, pihapuistoalueen ja niitä ympäröivän aita-
muurin suojelumääräykset saatetaan ajan tasalle. Kiinteistön huoltoliikenne järjestetään olemassa olevan maanalaisen yhteyden kautta. Töölönlahden pysäköintilaitoksen varaus toiselle sisäänajoyhteydelle Cygnaeuksenkadulta poistetaan tarpeettomana. Töölönkadun merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi poistetaan vanhentuneena.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos koskee 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 422 tonttia 5 osoitteessa Mannerheimintie 34. Tavoitteena on mahdollistaa Kansallismuseon laajentaminen nykyisen museorakennuksen tontin pihapuistoalueelle. Noin 700 m² pyöreä sisäänkäyntipaviljonki muodostaa uudisrakennuksen maan päälle näkyvän osuuden jättäen puistopihaan tilaa terassialueille, vaihtuville näyttelyille ja muille ulkotapahtumille. Katon veistoksellinen maljamainen muoto nousee kaupunkikuvassa uudeksi teemaksi. Lasisesta paviljongista aukeaa yhteys sekä pihan että kadun suuntaan. Maan tason osuudessa on ravintolatilaa ja sisäänkäyntiyhteydet maan alle rakennettaviin näyttelytiloihin. Yhteys olemassa olevaan museorakennukseen järjestetään maanalaisten tilojen kautta. Uusi sisäänkäynti pihapuistoon avataan Mannerheimintien puoleiseen kivimuuriolosuuteen. Nykyisen museorakennuksen molemmat sisäpihat (Halkopiha ja Linnanpiha) esitetään katettavaksi. Kansallismuseon nykyisten rakennusten, pihapuistoalueiden ja niitä ympäröivän muurin suojelumääräykset saatetaan ajan tasalle. Kiinteistön huoltoliikenneyhteys järjestetään olemassa olevan maanalaisen tilan kautta. Viereiseen pysäköintilaitokseen avataan uusi hissiyhteys museovieraiden käyttöön. Pyöräpaikkoja osoitetaan vähintään 50 kappaletta. Saattoliikenne järjestetään Töölönkadun puolelta ja huoltotilojen kautta. Laajennuksen suunnittelusta käytiin yleinen arkkitehtuurikilpailu, joka ratkaistiin vuoden 2019 lopussa. Laajennus on tarkoitus toteuttaa kilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisesti. Töölönlahden pysäköintilaitoksen varaus toiselle maanalaiselle sisäänajotunnelille ja ramppi Cygnaeuksenkadulta poistetaan tarpeettomana. Töölönkadun merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi yleiseksi alueeksi poistetaan vanhentuneena.

Osallistuminen ja aineistot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja kaavan valmisteluaineistoa (selostusluonnos ja suunnittelun lähtökohtana oleva kilpailun voittanut ehdotus) oli esillä 25.5.–12.6.2020 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot. Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan poikkeustilanteen aikana asiakaspalvelupisteen aukiolon. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydettiin esittämään **viimeistään 12.6.2020**. Kirjalliset mielipiteet lähetetään osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kirjaamo, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13, puhelinnumero: 09 310 13700, verkko-osoite: www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/kirjaamo) tai sähköpostilla helsinki.kirjaamo@hel.fi.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset sekä
 - Finlandia-talo oy
 - Aimo Park Finland Oy
 - seurat ja yhdistykset
 - Töölö-Seura ry
 - Töölön kaupunginosat – Töölö ry
 - Eteläiset kaupunginosat ry
 - Helsingin Yrittäjät
 - Helsingin seudun kauppakamari
 - Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry
 - Rakennustaiteen Seura ry
 - Café Huvila
-

- Visit Finland
- asiantuntijaviranomaiset
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Auris Kaasunjakelu Oy
 - Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Museovirasto
 - Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
 - Senaatti-kiinteistöt
 - Eduskunta
 - Helsingin poliisilaitos
 - Helsingin vanhusneuvosto
 - Helsingin vammaisneuvosto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (Helsingin kaupunginmuseo/Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo)

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja liikenteeseen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevan maankäyttösopimuksen tontinomistajan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1977–2001) ja niissä alue on merkitty museotoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YM). Korttelin pihapuiston puolelle on osoitettu rakennusala, jonka sallittu kerrosluku on yksi. Alueelle on osoitettu maanalainen tila ma4000- rakennusosalalle, johon saadaan sijoittaa tontin käyttötarkoituksen mukaista kerrosalaan laskettavaa, osaksi tai yksinomaan keinovalolla valaistavaa varastoa ja näyttelytilaa. Rakennusoikeus on käytetty kalliotilojen toteutuksen yhteydessä. Pihan osalle on annettu la-merkintä oleskelua ja leikkipaikkoja varten.

Rakennukset on suojeltu merkinnällä (ark), rakennus on kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokas. Rakennusta ei

saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia muutos- tai lisärakennustöitä, jotka turmelevat julkisivujen, vesikattojen tai sisätilojen kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä. Tontille on annettu lisämerkintä ”s”, tontti, jonka miljöökokonaisuus on kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas. Tontilla olevia rakennuksia ei saa purkaa eikä niissä saa suorittaa sellaisia lisärakennus- tai muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen tai sisätilojen kulttuurihistoriallista tai rakennustaiteellista arvoa ja tyyliä. Myöskään ei saa tehdä muutostöitä, jotka turmelevat tai muuttavat piha-alueiden alkuperäistä luonnetta.

Maanalaisessa asemakaavassa alueelle on osoitettu maanalainen tila, johon saa sijoittaa tiloja ajo- ja huoltoyhteyksiä varten suojavaöhykkeineen sulkuihin merkittyjen korkeusasemien väliin (maah (-18.0 - +3.0)).

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty Liike- ja palvelukeskustan (C1), keskustatoimintojen alueeksi.

Kaavoitettava alue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ja kuuluu Museoviraston RKY 2009-kohdeluetteluun Etu-Töölön kaupunginosa.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia, päätöksiä, selvityksiä ja rakennuskielto:

- Kansainvälisen kilpailun voittanut ehdotus ”Atlas”, JKMM Arkkitehdit
 - Kansallismuseon rakennukset ja korttelipihaa ympäröivä muuri on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/1965, 480/1985) nojalla. Asetus on sittemmin kumottu, mutta sen nojalla tehty suojelupäätös on voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain (498/2010) mukaisesti. Asemakaava ei ohita asetukseen tai rakennusperintölakiin perustuvaa suojelupäätöstä.
 - Kansallismuseo, Kulttuurihistoriallinen arvottaminen 4.1.2019, Museovirasto
 - Kansallismuseo, Rakennushistoriativistelmä 4.1.2019, Vilhelm Helander, Jaakko Penttilä; Vilhelm Helander, Juha Leiviskä, arkkitehdit SAFA
 - Suomen Kansallismuseo, kansallisromanttisen kauden rakennusmonumentti, Sirkka Kopisto, 1981
 - Museon puutarhahistoriallinen selvitys, Rakennushistorian osasto, Juha Prittinen, 1993
 - alueella on voimassa rakennuskielto, joka koskee Kantakaupungin ensimmäisen kerroksen tiloja.
-

Tontilla sijaitsee kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvan kannalta arvokas Suomen Kansallismuseon museorakennus, sen ulkorakennukset (entinen desinfiointilaitos Häkälä ja Vaunuvaja) sekä pihapuistoalueita aitamuureineen (valmistumisvuosi 1916, arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen). Kansallismuseossa on toteutettu korjaus- ja muutostöimenpiteitä useaan otteeseen. Laajemmin rakennusta on korjattu 1980-luvulla ja vuosina 1998–2000. Viimeisenä hankkeen yhteydessä toteutettiin mm. uusi auditorio, maanalaisia varastoja ja katutason esteetön sisäänkäynti. Samalla kaikki museon näyttelytilat muutettiin olosuhdehallituiksi. Torni peruskorjattiin vuonna 2015–2016.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37233,
janne.prokkola@hel.fi

Kajsa Lybeck, arkkitehti, p. (09) 310 37052, kajsa.lybeck@hel.fi

Liikenne

Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37122,
pekka.nikulainen@hel.fi

Teknistaloudelliset asiat

Mikko Juvonen, tiimipäällikkö, p. (09) 310 37252,
mikko.juvonen@hel.fi

Pekka Leivo, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37388,
pekka.leivo@hel.fi

Julkiset ulkotilat, maisema

Aino Leskinen, maisema-arkkitehti, p. (09) 310 20825,
aino.leskinen@hel.fi

Rakennussuojelu

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Vuorovaikutus

Anu Hämäläinen, vuorovaikutussuunnittelija, p. (09) 310 37396,
anu.hamalainen@hel.fi



Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (www.hel.fi/suunnitelmavahti) sekä sosiaalisen median kanavissa (facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto ja twitter.com/helsinkikymp).

Helsingissä 21.1.2021

Janne Prokkola
yksikön päällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta
- suunnittelusta on tiedotettu vuoden 2020 kaavoituskatsauksessa



OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 25.5.–12.6.2020
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat ja Helsingin Uutiset -lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä



Ehdotus

- kaavaehdotus laitetaan julkisesti nähtäville
- julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla www.hel.fi/kaavakuulutukset
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- kaavaehdotus, jota on tarvittaessa tarkistettu julkisen nähtävilläolon jälkeen, esitellään lautakunnalle arviolta keväällä vuonna 2021
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat
- lautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille, jotka ovat mielipiteen tai muistutuksen yhteydessä ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa



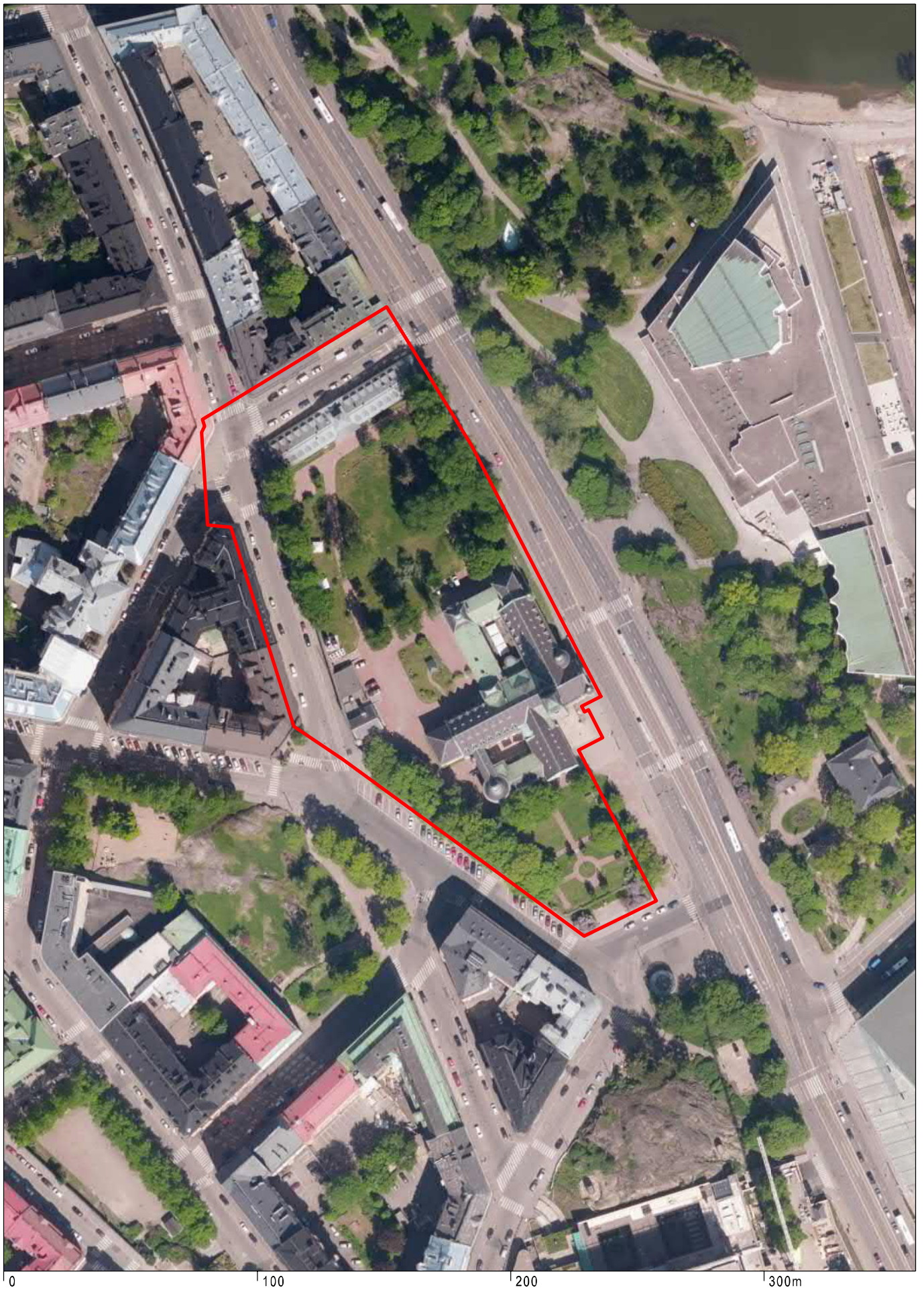
Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.



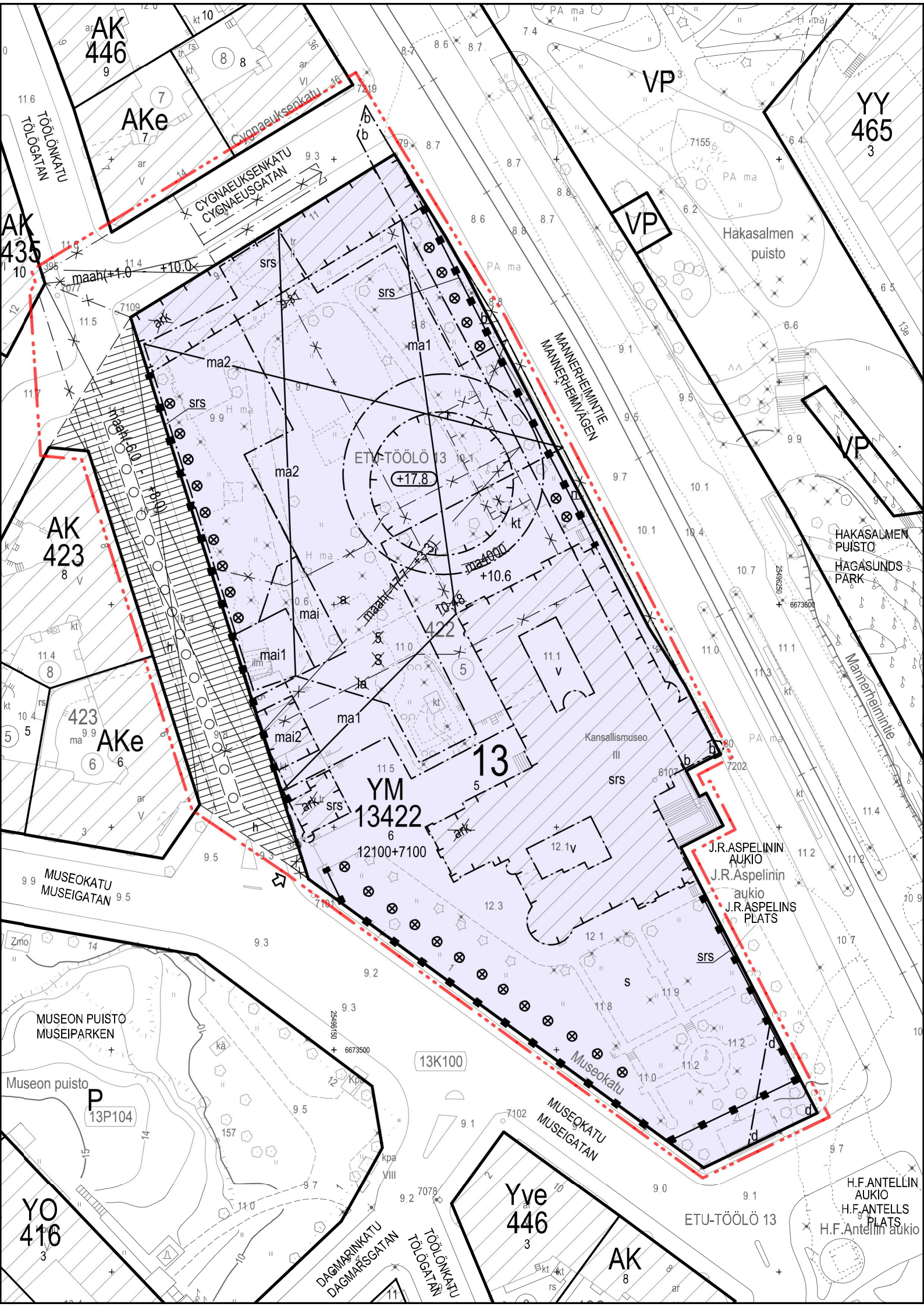
Sijaintikartta
Etu-Töölö, Kansallismuseo

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen yksikkö



Ilmakuva
Etu-Töölö, Kansallismuseo

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen yksikkö



ASEMAKAAVAN MERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

YM

Museorakennusten korttelialue.

Korttelialueelle saa sijoittaa museotoimintaan liittyvää näyttely-, tapahtuma-, kulttuuri-, kirjasto-, kahvila- ja ravintolatoimintaa. Museotoimintaan liittyvää toimistotilaa saa sijoittaa alueelle enintään 3150 k-m².

2 m kaava-alueen rajan ulkopuolelle oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Korttelin numero.

Ohjeellisen tontin numero.

Katu.

Lukusarja, joka yhteenlaskettuna osoittaa korttelin käyttötarkoituksen mukaisen rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä. Edellinen luku osoittaa kokonaan tai osittain maanpäällisen käyttötarkoituksen mukaisen rakennusoikeuden ja jälkimmäinen luku maanalaisen käyttötarkoituksen mukaisen rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä.

Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.

Rakennusala.

Katoksen rakennusala.

Valokatteisen tilan rakennusala.

Säilytettävä ja tarvittaessa uudistettava puurivi.

Puuriviä tulee hoitaa siten että sen maisemallinen, kulttuurihistoriallinen ja kasvilajistollinen merkitys ympäristölle säilyy.

Uusille puille tulee varata riittävä kasvualustatilavuus ja latvustotila.

Ajoneuvoliittymä, sijainti ohjeellinen

Maanalainen tila. Maanalaiseen tilaan saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaista, osaksi tai yksinomaan keinovalolla valaistavaa näyttely-, konservointi- ja aulatilaa sekä huolto-, sosiaali-, varastotilaa ja muuta museotoimintaan liittyvää tilaa ja henkilöhissi-

yhteyden olemassa oleviin maanalaisiin kalliossa oleviin pysäköinti- ja huoltotiloihin sekä huoltohissin maanalaisiin näyttelytiloihin. Maanalaisista näyttelytiloista saa avata porrasyhteyden Halkopihan tilaan sekä poistumistieyhteyden Vaunuvajan olemassa olevan huoltohissi- ja porrasyhteyden kautta sekä rakentaa uuden porrasyhteyden rakennuksen itäosaan, josta on yhteys myös Cygnaeuskadulle.

Maanalainen kalliotila pysäköinti- ja huoltotiloja varten tasolla noin -16.0. Tilaan saa sijoittaa uudisrakennuksen maanalaisiin näyttelytiloihin ja pihalle johtavan henkilöhissiyhteyden suoja- vyöhykkeineen sekä siihen liittyvän aulatilan sekä poistumistieyhteyden pysäköintilaitoksen olemassa olevan yhteyden kautta.

Alue, jolla rakennettaessa, louhittaessa, kalliota lujittaessa tai kaivantojen tukemisessa tulee ottaa huomioon olemassa olevien maanalaisien tilojen aiheuttamat rajoitteet ja varoalueet.

Maanalainen tila, johon saa sijoittaa ilmanvaihdon tarvitsemia teknisiä tiloja, laitteita, kanavia tai muita maanalaisia teknisiä järjestelyjä.

Alueen osa, jolle saa sijoittaa rakennuksen maanalaisien tilojen poistotilakuiluja varten. Uusi ilmanvaih- torakennus tulee arkkitehtuuriltaan ja sijainniltaan sovittaa suojeltuun korttelikonaisuuteen.

Alueen osa, jolle saa sijoittaa maanalaisien tilojen tuloilmakuiluja. Kuilujen rakenteet eivät saa nousta osaa- aluetta rajaavan suojellun muurin yläpuolelle.

Suojeltava pihan osa. Kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti arvokas pihan osa, jolla muotopuutarha sekä puurivit tulee säilyttää.

Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla suojeltu muuri.

Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla suojeltu rakennus tai muurirakenne.

Kansallismuseon rakennukset ja niitä ympäröivä muuri ovat valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla suojeltuja (valtioneuvoston päätös 18.9.1980). Tämä suojelupäätös on voimassa, kunnes rakennuksista on tehty rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) mukainen päätös ja se on saanut lainvoiman. Voimassa oleva suojelupäätös on selvitettävä ja otettava huomioon kohteen kulttuurihistoriallisen arvon mukaisessa käytössä, hoidossa sekä korjaus- ja muutostöissä. Asiantuntijana on kuultava Museovirastoa.

Asetuksella suojeltujen kohteiden suoje-
lua valvoo Museovirasto. Suojeltua ra-
kennusta ei saa ilman Museoviraston lu-
paa muuttaa tai käyttää niin, että raken-
nuksen kulttuurihistoriallinen arvo vähe-
nee. Korjaus- tai muutostyöt sekä käyt-
tötarkoituksen muutossuunnitelmat on
tehtävä yhteistyössä Museoviraston
kanssa. Suunnitelmien luonnospiirus-
tuksista on tarvittaessa pyydettävä
museoviraston lausunto (Asetus valtion
omistamien rakennusten suojelusta
480/1985, 6 - 8 §:t).

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Toiminnan vaatimat ilmanvaihtokonehuo-
neet ja muut tekniset tilat, kuilut ja
varastotilat sekä uuden poistoilmara-
kennuksen Töölönkadun puolella saa
rakentaa asemakaavassa osoitetun
kerrosalan lisäksi.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset
tilat tulee sijoittaa maanalaisiin tiloi-
hin ja integroida rakennukseen eikä niitä
saa sijoittaa katolle erillisiin
rakennusosiin.

Ravintola- ja kahvilatilat on varustetta-
va rasvanerottelu- ja kaivolla ja korttelin
poistoilmajärjestelmään liittyvällä ilmas-
tointihormilla.

Jätehuolto tulee järjestää maanalaisten
huoltotilojen kautta.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Uudisosan maan pinnan yläpuolella kau-
punkikuvassa näkyvä kalotin muotoinen
katto ja siihen liittyvä pyöreä, lasisei-
näinen laajennus tulee materiaaleil-
taan sekä yksityiskohdiltaan tehdä laa-
dukkaasti. Rakennus tulee sovittaa osaksi
arvokasta ympäristöä ja muodostaa luon-
tevan jatkeen Kansallismuseon kortteli-
kokonaisuuden suojeltuun rakennuskantaan
ja pihapiiriin.

Ylöspäin avautuvan kalotin alapinnan
tulee jatkua ulkotilasta osaksi sisätilan
kattoa yhtenäisenä ja jatkuvana pintana.
Vesikatto saa olla viherkatto. Kattolle
saa sijoittaa uusiutuvan energian
tuottamiseen tarkoitetut laitteet. Niiden
tulee sopia rakennuksen arkkitehtuuriin
ja ne tulee suunnitella luontevaksi
osaksi vesikattoa.

Uudisrakennuksen kaareva julkisivu tulee
olla kirkasta, kaarevaa lasia.

Halkopihalle rakennettava porrasyhteys
uusista maanalaisista näyttelytiloista
tulee sovittaa suojeluun tilakokonai-
suuteen.

Kattoa kannattava keskitetty pilari-
rakenne, jossa on yleisöhisit ja sitä
ympäröivä kuution mallinen vaippa sekä
leveät sisäänkäyntiportaat maan alla
sijaitseviin näyttelytiloihin ja sieltä

Halkopihalle tulee käsitellä pintama-
teriaaleiltaan korkeatasoisina julkisen
tilan arvon mukaisesti.

Muurin avattavat uudet sisäänkäynti-
porttien aukot tulee sovittaa korttelin
suojeltuun pihaympäristöön sekä uu-
teen rakennukseen. Mannerheimintien
puoleiseen uuteen pääsisäänkäyntiporttiin
liittyvä, kaareva ulkoporras tulee
rakentaa luonnonkivestä.

Halkopihan ja Linnanpihan saa kattaa
valokatteella. Valokate tulee olla
arkkitehtonisesti laadukas ja sovittaa
suojeltuun rakennukseen.

Uusi ilmanvaihtorakennus Töölönkadun
puolella tulee arkkitehtuuriltaan ja
sijainniltaan sovittaa suojeltuun
korttelikokonaisuuteen.

Mannerheimintien katualueen levennyk-
sen kohdalla muurin ja uuden katualueen
väliin jäävän tontin osan tulee liittyä
huolitellusti toisiinsa. Mahdollinen taso-
ero tulee rajata reunakivellä. Uuden
portin kohta tulee olla luonnonkiveä.

PIHAT JA ULKOALUEET

Pohjoisen pihapuiston ominaispiirteet,
kuten muureihin liittyvät puurivit ja pi-
hakäytävät on huomioitava tulevassa,
osittain pihakannen päälle rakennetta-
van pihan ennallistuksessa ja palau-
tettava alkuperäistoteutuksen idean
luonnetta vastaavaksi.

Piha- ja ulkoalueet on toteutettava
kaupunkikuvallisesti korkeatasoisina,
muotoilultaan ja materiaaleiltaan
korkealaatuisina sekä suunnitella
kestäviksi.

Terassi-, tapahtuma- ja oleskelualueet
sekä pihakansi on sovittava suojeltuun
historialliseen korttelin pihaympäristöön.

Pihakannen päälle tulee varata riittävän
paksu kasvualusta.

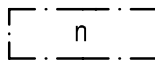
Pihakansi tulee kantavuudeltaan mitoittaa
huoltoliikennettä varten.

Maanvaraisina säilyvillä alueilla on
kartoitettava elinkelpoiset puut ja
turvattava niiden kasvumahdollisuu-
det myös rakentamisen aikana.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Tuloilmanotto on järjestettävä riittä-
väällä etäisyydellä poistoilmakuilusta
Töölönkadun puolella.
Uudisrakennuksen tuloilmanotto tulee
järjestää riittävällä etäisyydellä
liikenteen päästöistä.

Ilmanvaihtohormien aiheuttaman melun
vaimennukseen on kiinnitettävä erityistä
huomiota pihapuiston alueella ja saapumis-
alueella.



Alueilla, joilla rakentaminen edellyttää kaivamista, tulee selvittää ja ottaa huomioon maaperän haitta-ainepitoisuudet.

RAKENNETTAVUUS

Rakentamisen yhteydessä louhintatasot tulee määritellä siten, että olemassa oleville maanalaisille tiloille sekä tilavarauksille jää riittävät suojaetäisyydet, tai rakenteellisin keinoin varmistaa kalliotilojen pysyvyys.

Orsi- ja pohjaveden pintaa ei saa alentaa rakentamisen aikana eikä sen jälkeen.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhitava ja lujitettava siten, että niistä tai niiden rakentamisesta ei aiheudu vahinkoa kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaille rakennuksille, muille maanalaisille tiloille tai rakenteille eikä kaduille, eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille.

Erityistä varovaisuutta on huomioitava rajalla olevien säilytettävien puiden juuriston vieressä louhittaessa ja kaivettaessa.

Hulevesiä tulee viivyttää tontilla ja johtaa maanvaraiselle pihan osalle maanperätutkimuksen osoittamien mahdollisuuksien rajoissa tai pois alueelta rakennetun hulevesijärjestelmän kautta. Läpäisemättömiä pintamateriaaleja tulee välttää.

Alueen maanalainen rakentaminen tulee suunnitella siten, että maanalaisten tilojen kansirakenne ja sen päälle tuleva kasvualusta tai terassirakenne sovitetaan ympärillä olevan alkuperäisen piha-alueen korkotasoihin. Alueen ennallistamisesta on laadittava yleissuunnitelma.

Maan alle sijoitettavat tilat ja vaakasuorat kanavat tulee pihan alueella sijoittaa riittävän syvälle pihan kasvualustat ja olemassa olevat puuistutukset huomioiden.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

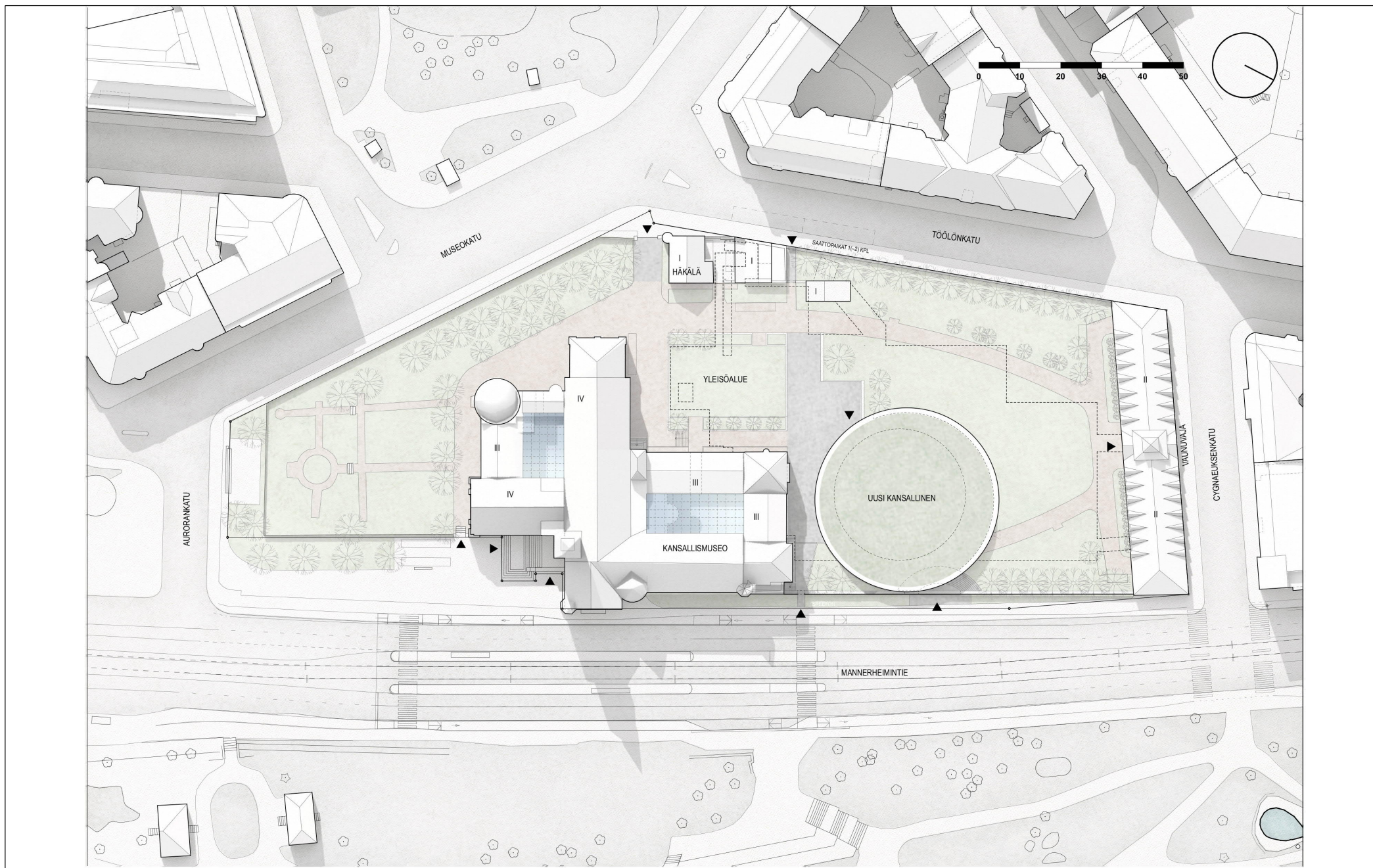
Autopaikkojen määrät:
Museo- ja toimistotilat enintään 1 ap / 500 k-m².

Autopaikat on sijoitettava pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella. Tontille sijoitettavien polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät ovat:
- museotilojen osalta vieraspysäköinnille tulee osoittaa vähintään 85 pp sisäänkäyntien yhteyteen
- lisäksi 1 pp / 3 työntekijää

Toimistoissa ja muissa työpaikoissa työntekijöiden pyöräpaikoista vähintään 50 % tulee sijaita katetussa ja lukittavissa olevassa tilassa.

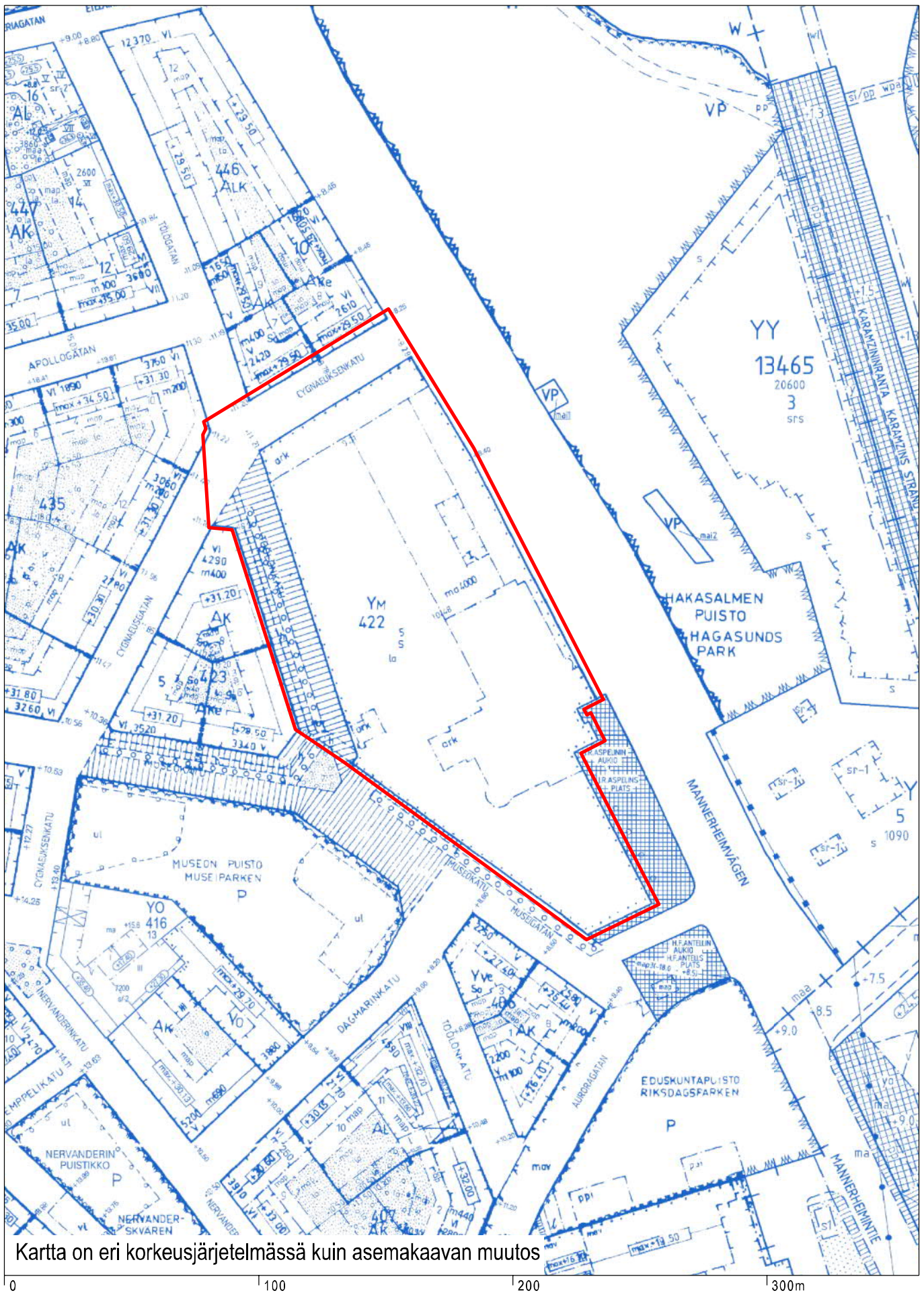
TONTTIJAKO

Tällä asemakaava-alueella kortteli-alueelle on laadittava erillinen tonttijako.



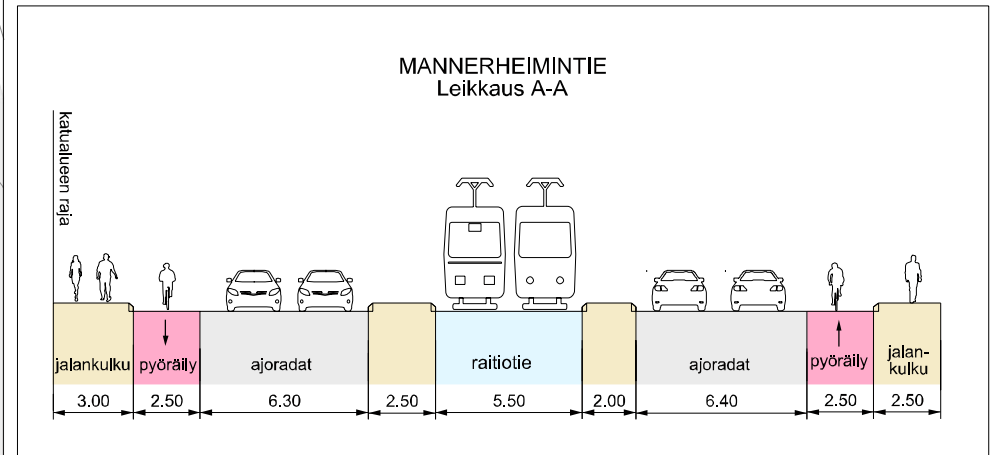
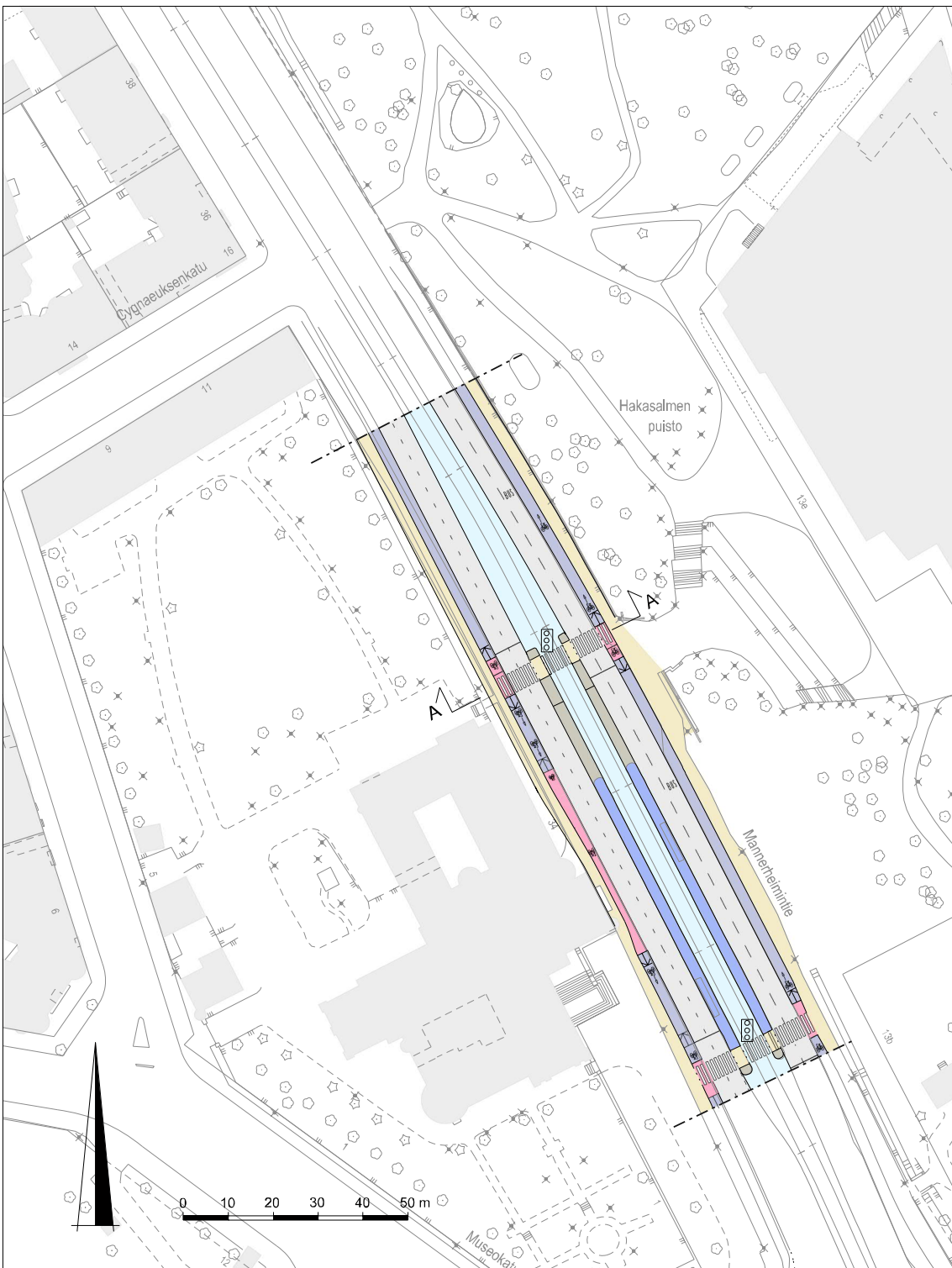
Havainnekuva
Kansallismuseon laajennus
kuva JKMM Arkkitehdit Oy

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen yksikkö



Ote ajantasa-asemakaavasta
Liite selostukseen nro 12677

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen yksikkö



Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala

Liikenne- ja katusuunnittelu

Kaupunginosa
13, Etu-Töölö

Mannerheimintie 34 kohdan liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelma

Mittakaava 1:1000	Diagnoosi	HEL 2020-001640	Piirustusnro		Päiväys	00.00.201x
	Hanke	XXXX-X	7136		Muutettu pvm	
	Asemakaava	12677	Tasokoordinaattisto		Hyväksyjä	Reetta Putkonen
	Käsitellyt:		ETRS-GK25		Tarkastanut	Jouni Korhonen
	I Kylk	00.00.201x	Korkeusjärjestelmä		Laatinut	Pekka Nikulainen
	II Kylk/kirje		N2000			



KANSALLISMUSEON LAAJENNUS

KUVALIITE NYKYTILANTEESTA JA SUOJELUKOhteista

Kajsa Lybeck 5.2.2021



Kansallismuseo

kuva Museoviraston verkkosivulta



Kuva Katunäkymä/ bloom/streetview



Vaunuvaja

kuva Museovirasto



Kmo viistoilmakuva 2017



Häkälä

kuva Kajsa Lybeck



Muuri, Häkälä, sisäänkäynti

Kuvat Katunäkymä/ bloom/streetview





Mannerheimintien sisäänkäynti pihapuistoon

Kuva Katunäkymä/ bloom/streetview



Päärakennuksen edustan piha

kuva Kajsa Lybeck



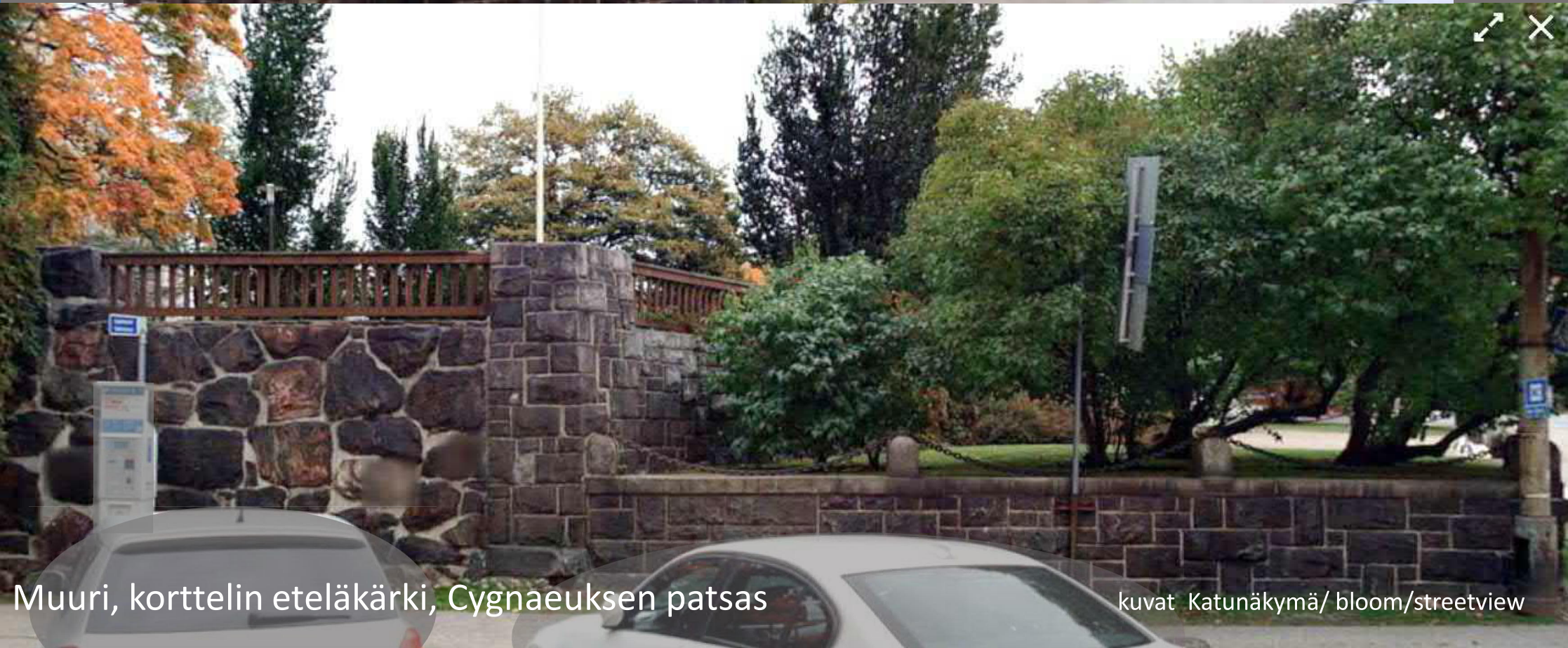
Pohjoinen pihapuisto kuvat Museoviraston verkkosivulta



Eteläinen muotopuutarha



Kmo viistoilmakuva 2017



Muuri, korttelin eteläkärki, Cygnaeuksen patsas

kuvat Katunäkymä/ bloom/streetview



NÄKYMÄ MANNERHEIMINTIeltä



VIISTONÄKYMÄ LUOTEESTA (KILPAILUVAIHE)



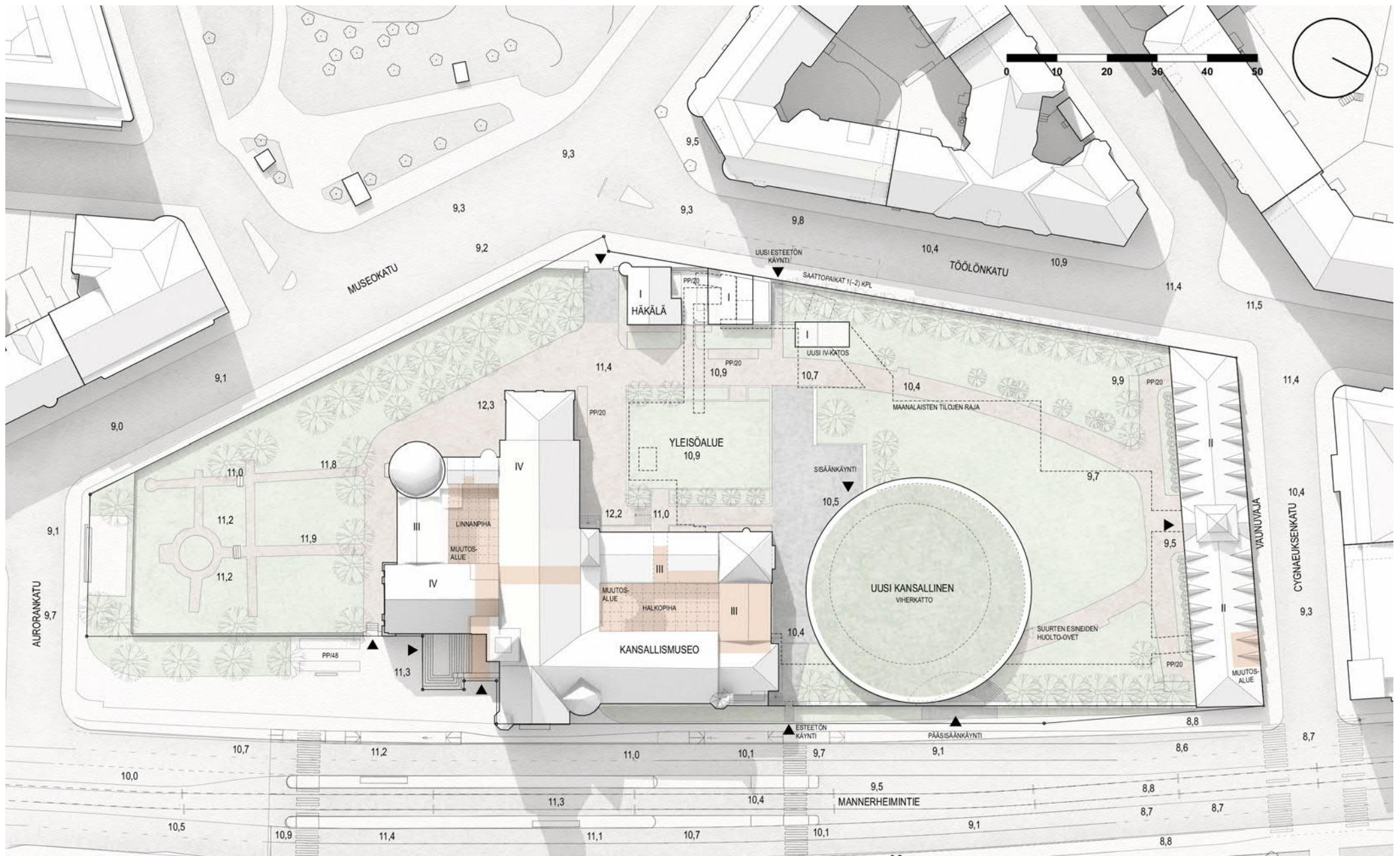
NÄKYMÄ PUUTARHASTA



06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





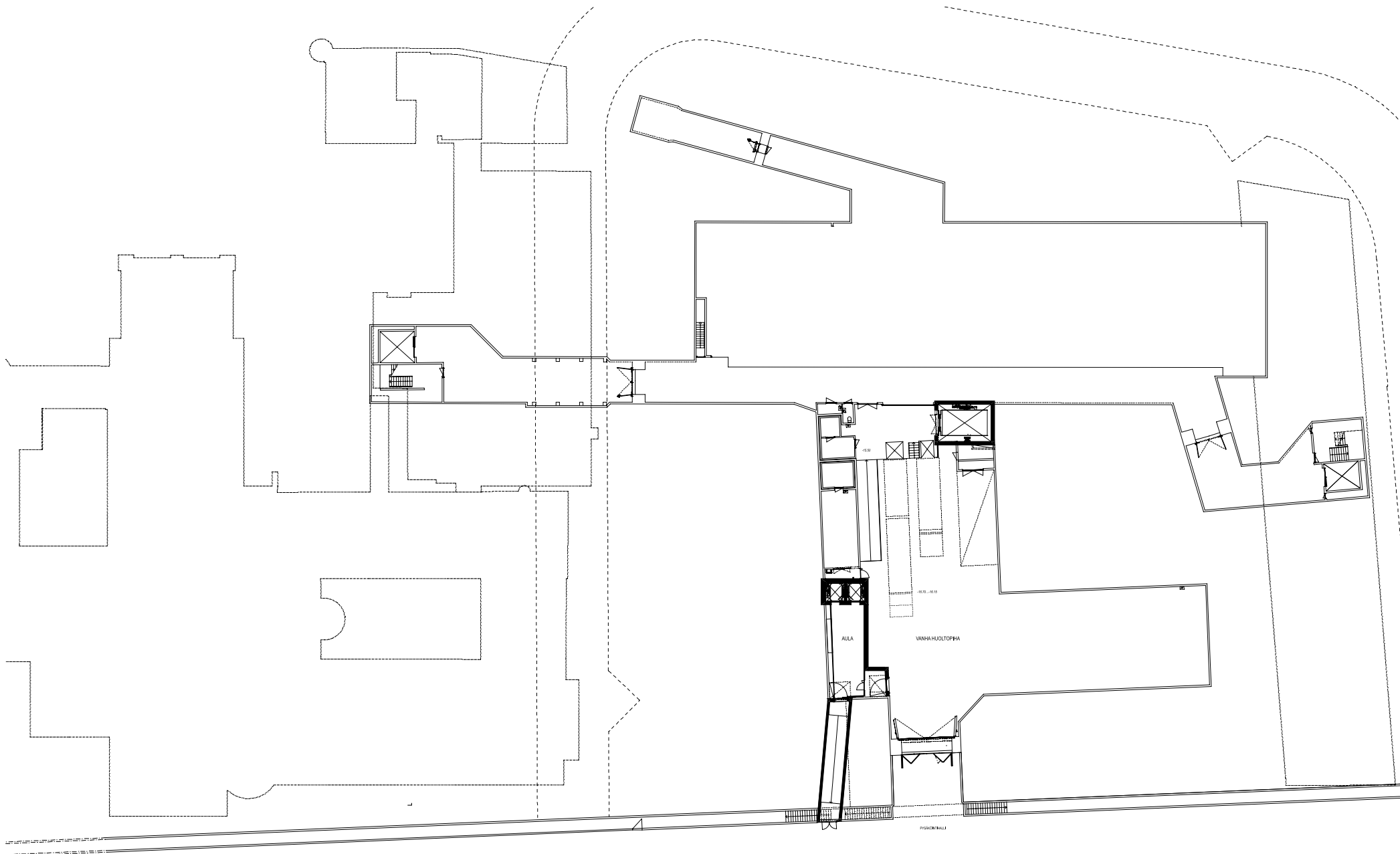
ASEMAPIIRROS

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





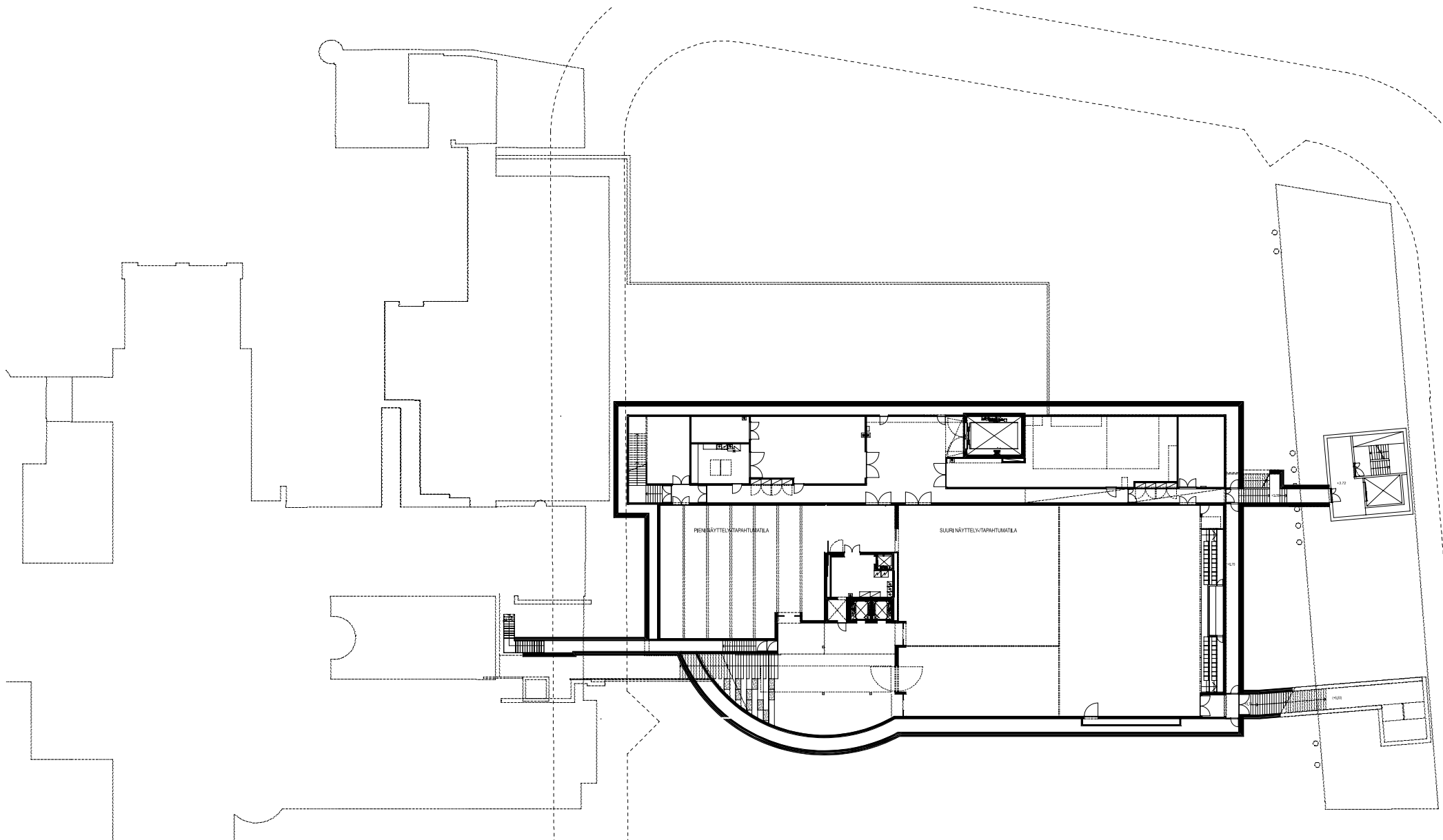
POHJAPIIRUSTUS, KALLIOTILAT

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

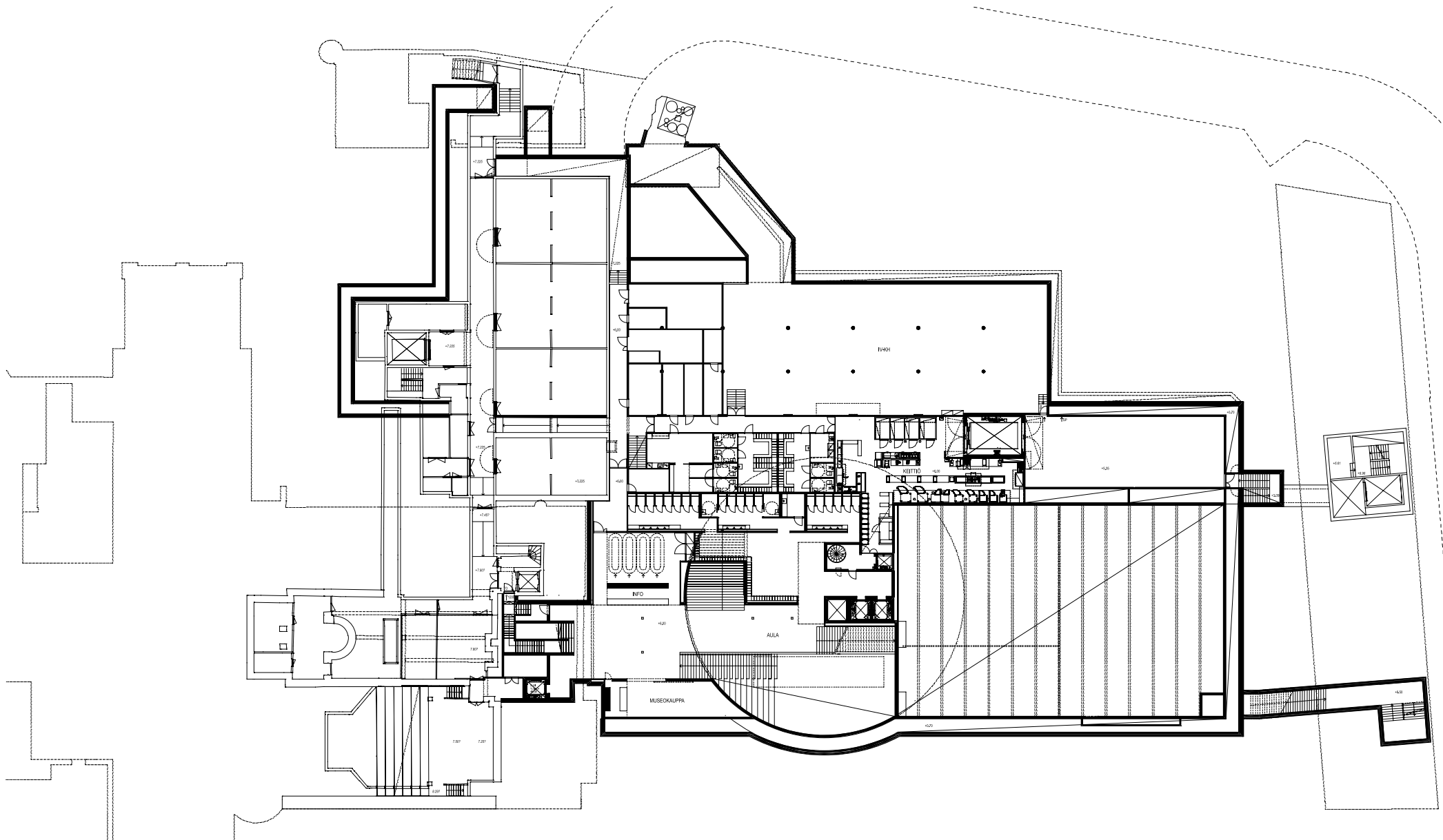
06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





POHJAPIIRUSTUS, AK2. KERROS, NÄYTTELY- JA TAPAHTUMATILAT



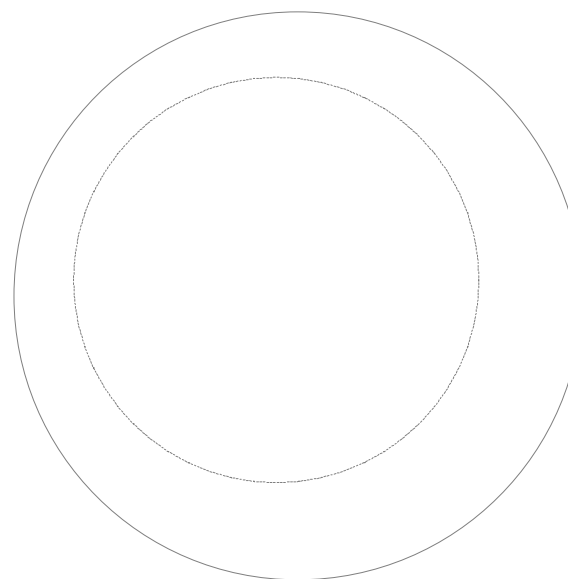
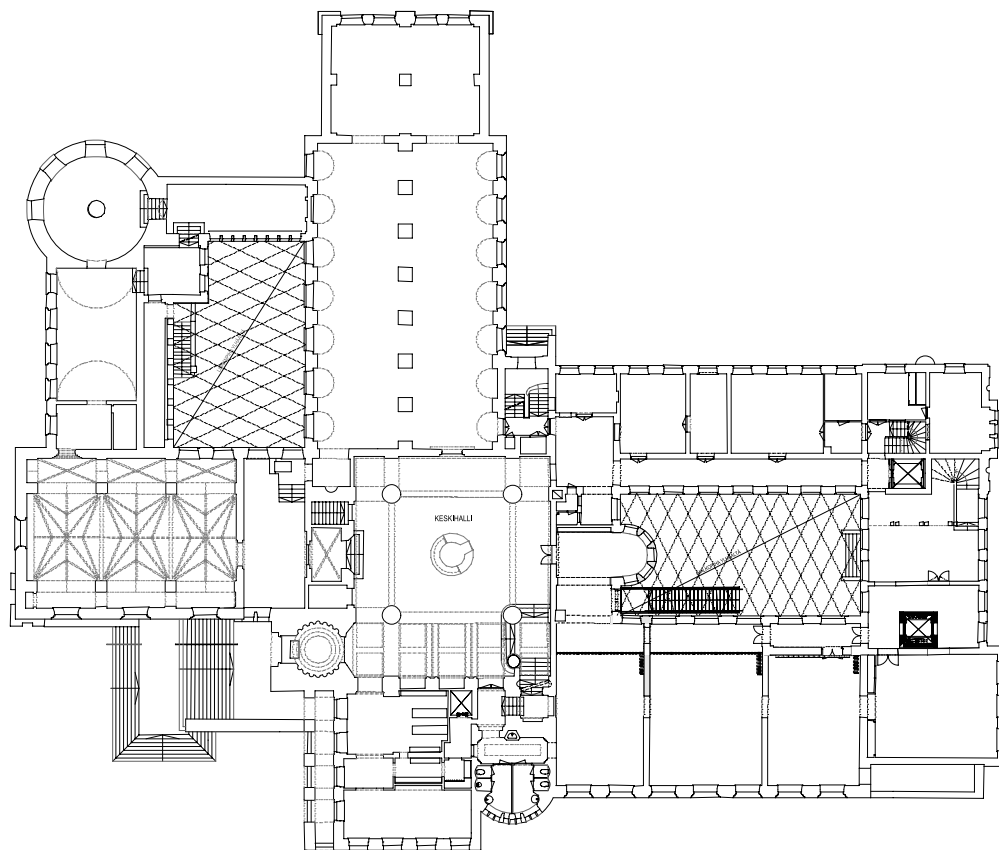
POHJAPIIRUSTUS, AK. KERROS, AULA JA TEKNISET TILAT

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





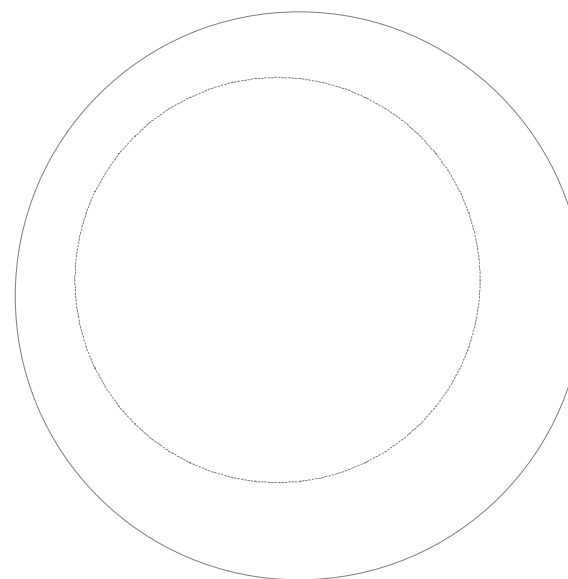
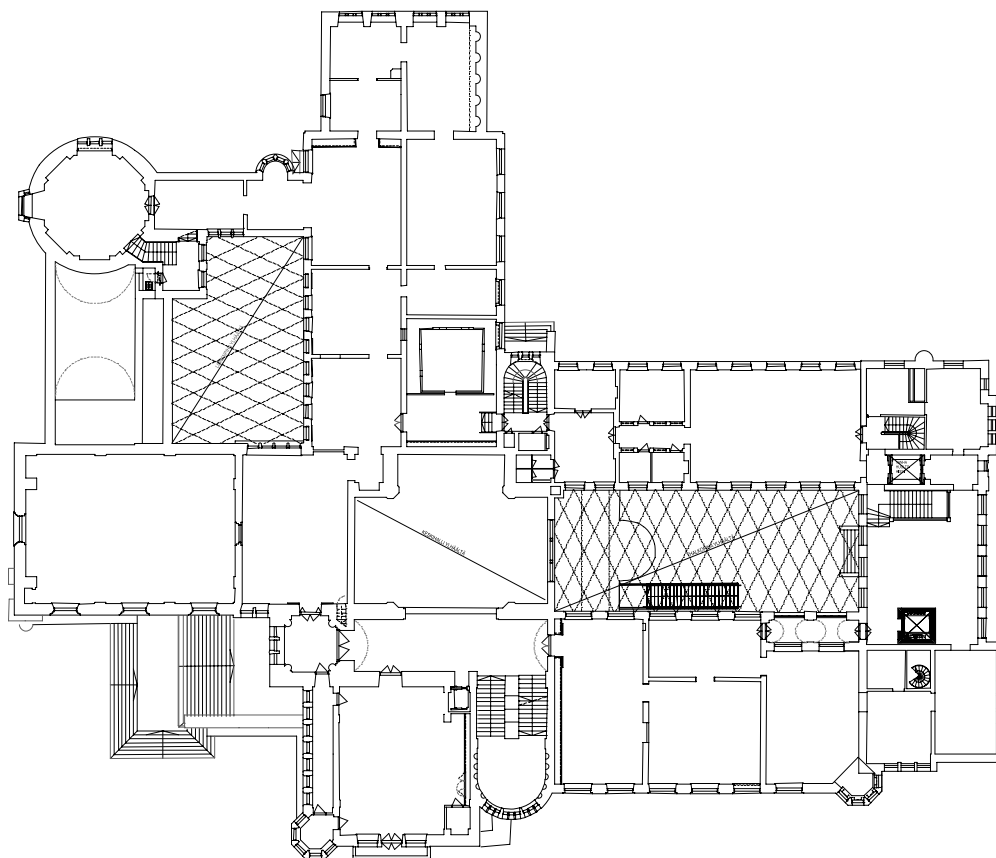
POHJAPIIRUSTUS, 1. KERROS

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





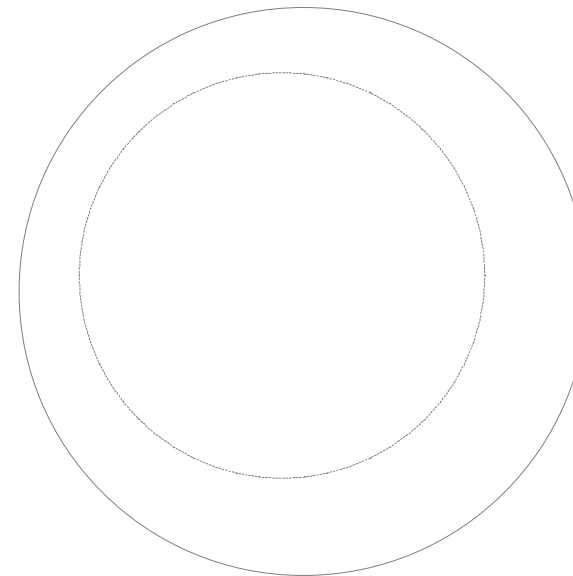
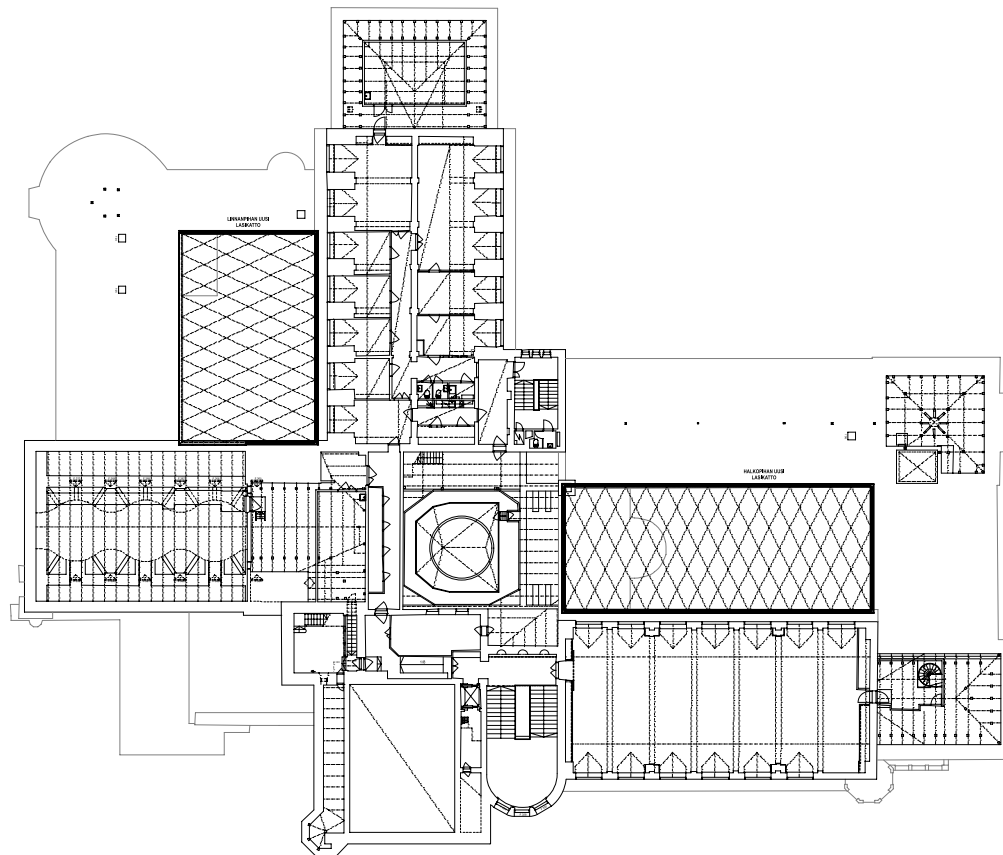
POHJAPIIRUSTUS, 2. KERROS

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





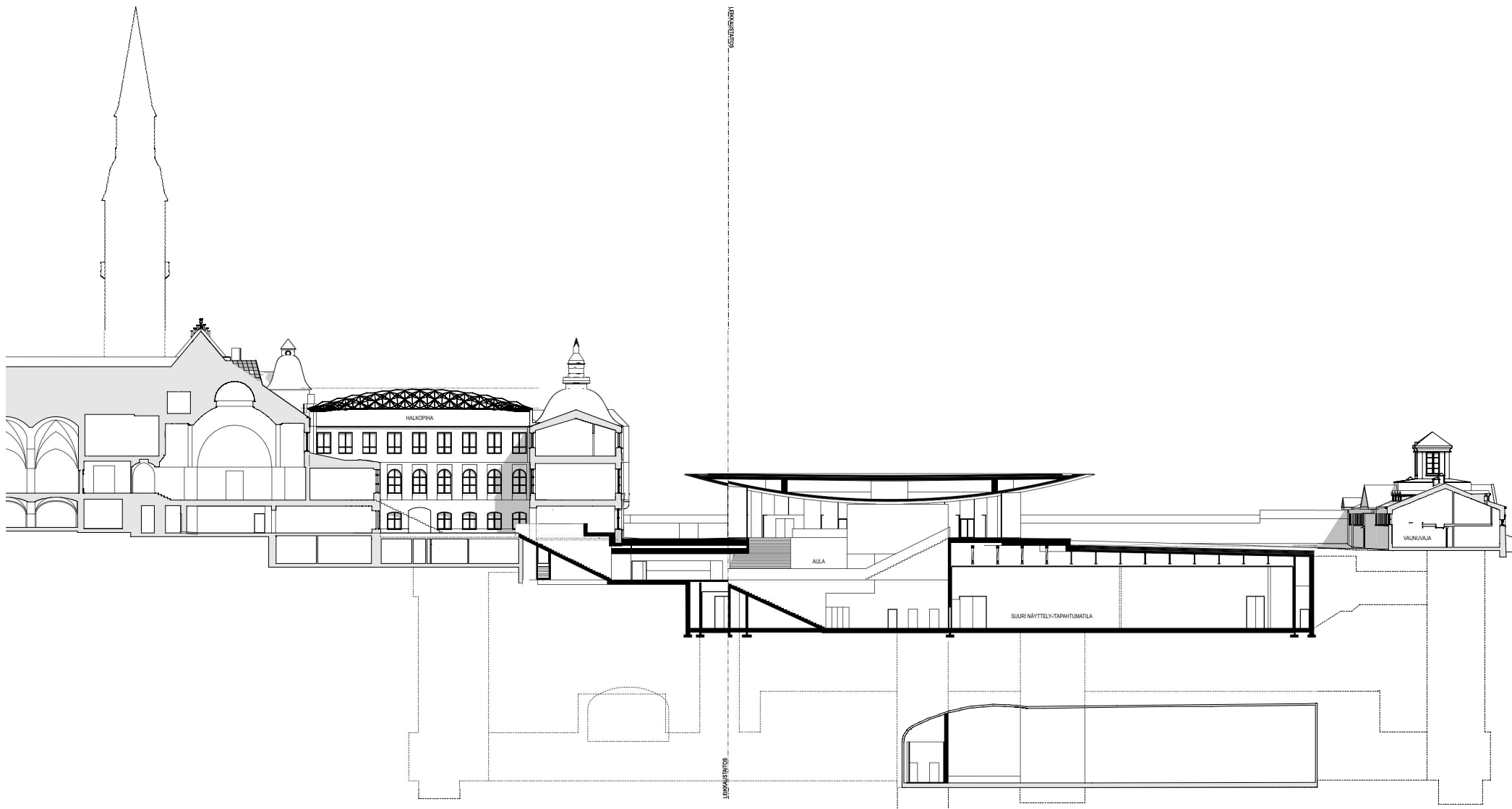
POHJAPIIRUSTUS, 3. KERROS

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

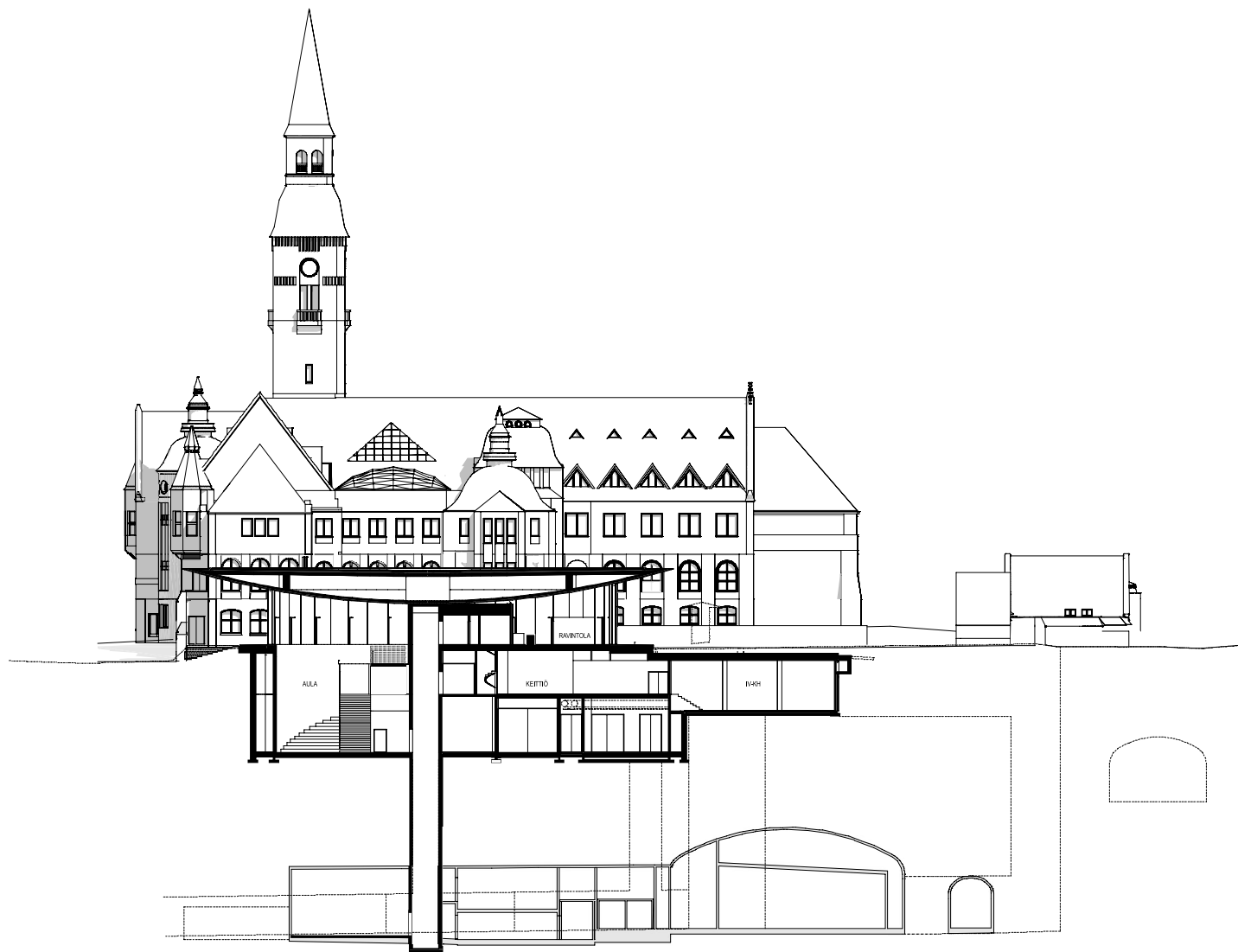
06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





LEIKKAUS A-A



LEIKKAUS B-B



JULKISIVU MANNERHEIMINTIELLE

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi

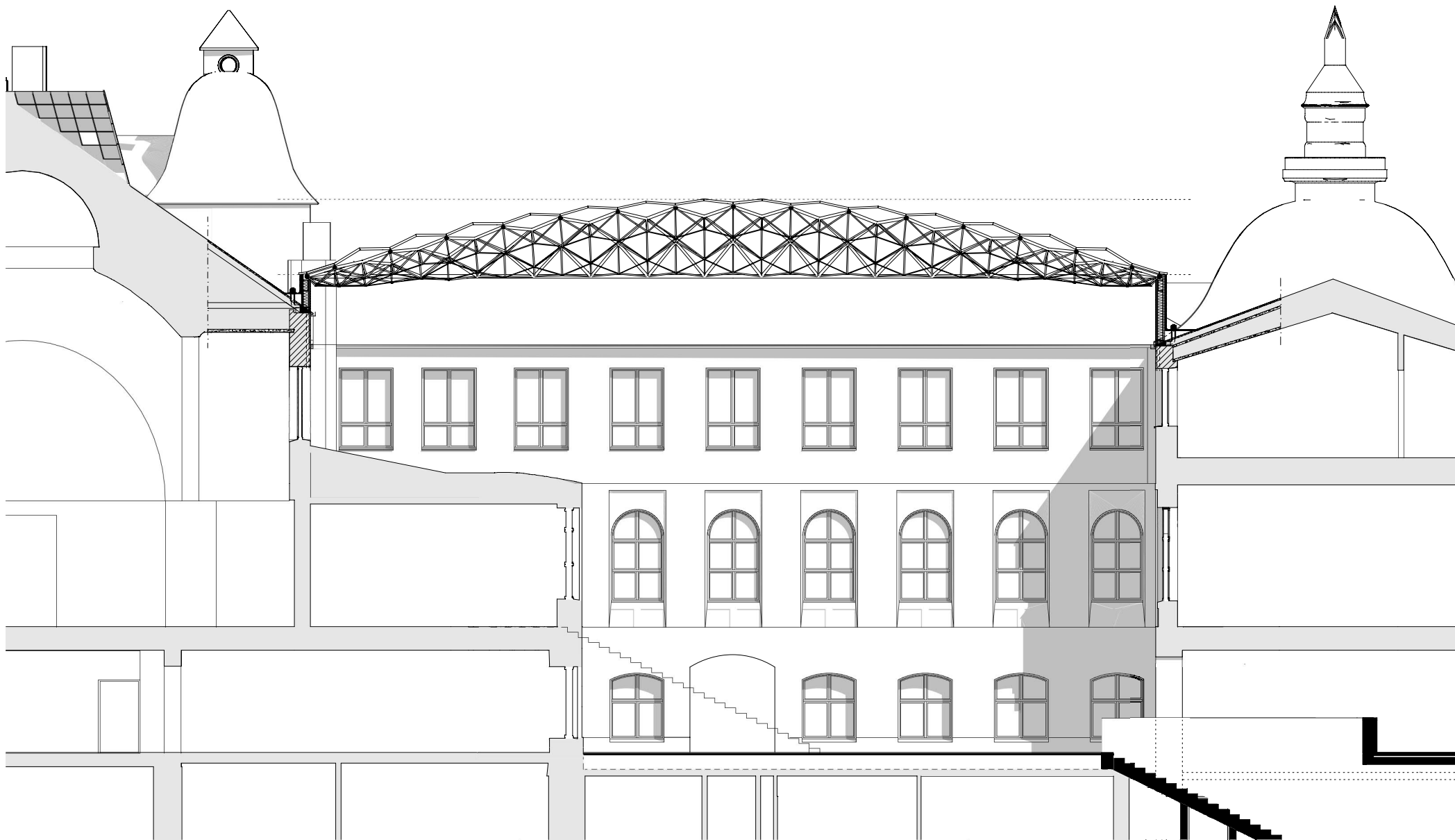




AULANÄKYMÄ (KILPAILUVAIHE)



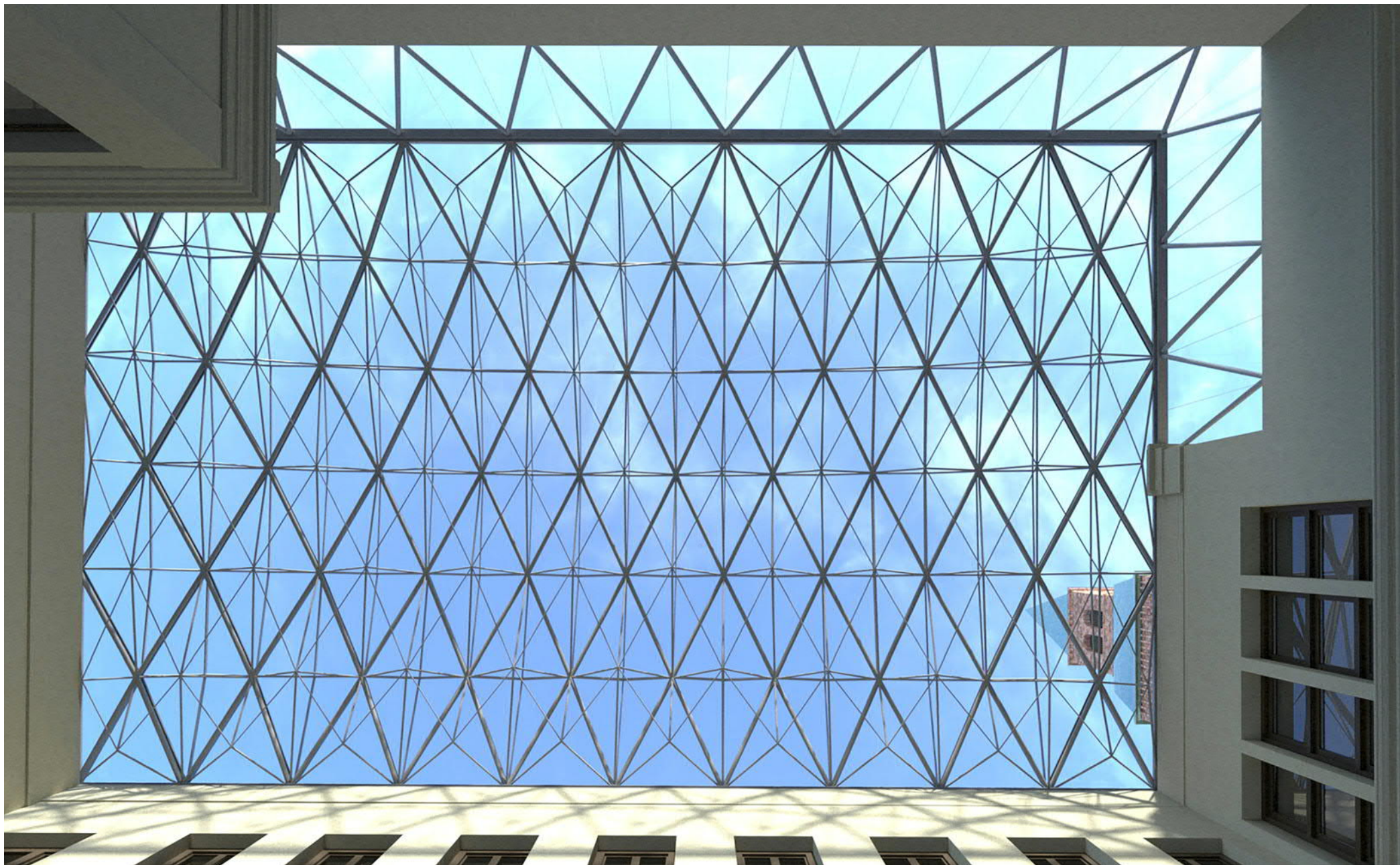
AULANÄKYMÄ (KILPAILUVAIHE)



LEIKKAUS, HALKOPIHAN LASIKATTO



LASIKATTO, LINNANPIHA



LASIKATTO, LINNANPIHA

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

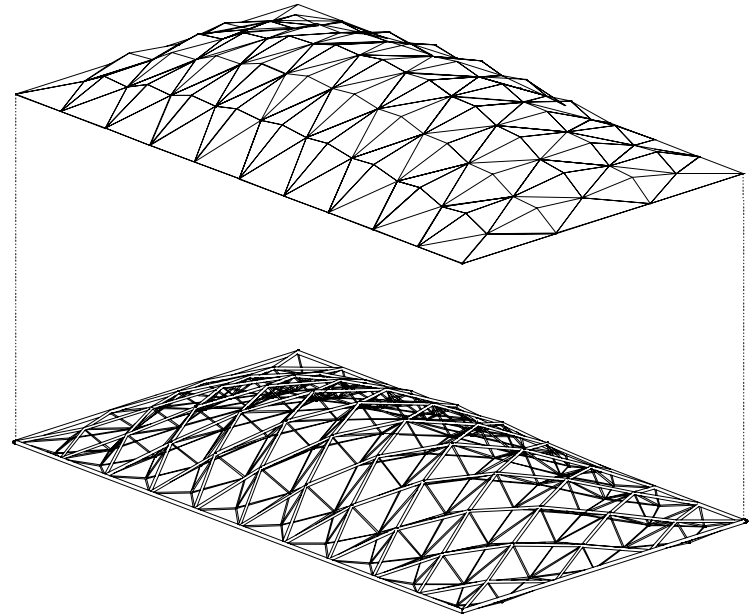
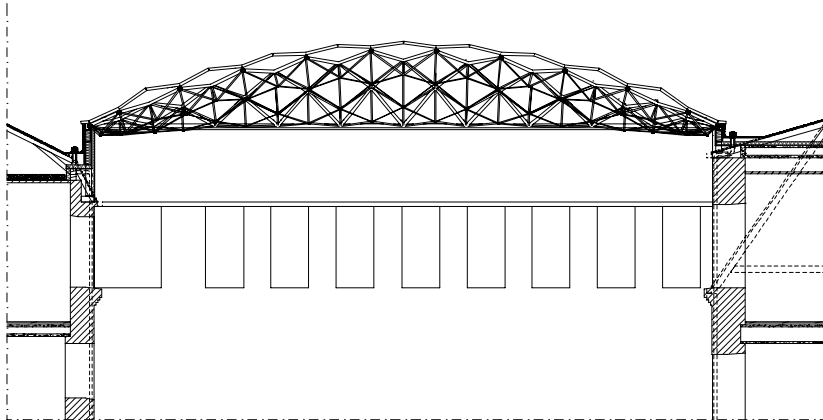
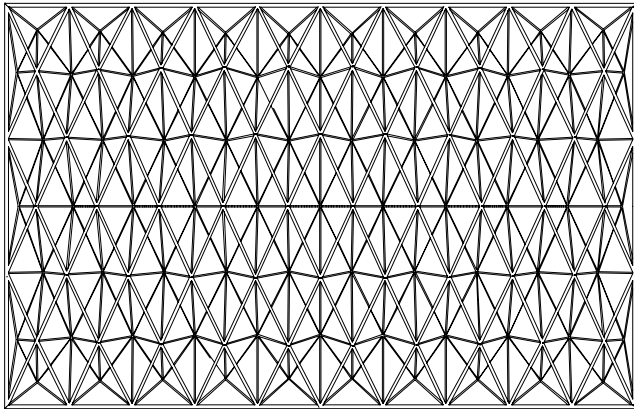
06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi





LASIKATTO, LINNANPIHA





JULKISIVU ETELÄÄN, LINNANPIHAN LASIKATTO

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi

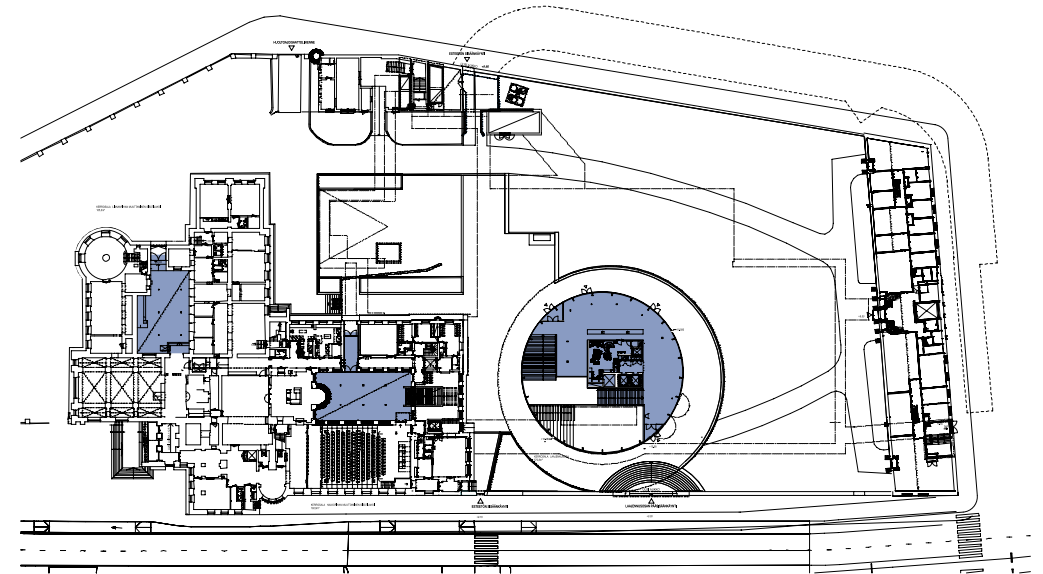
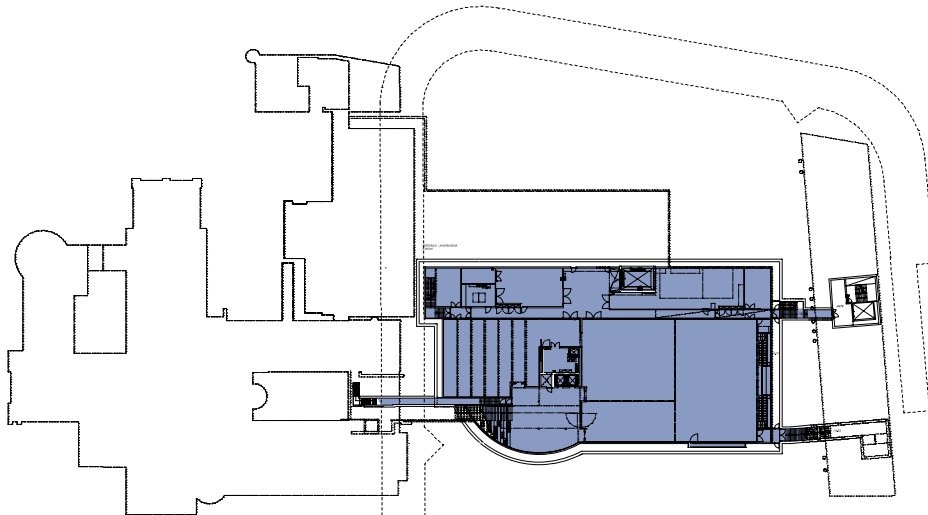
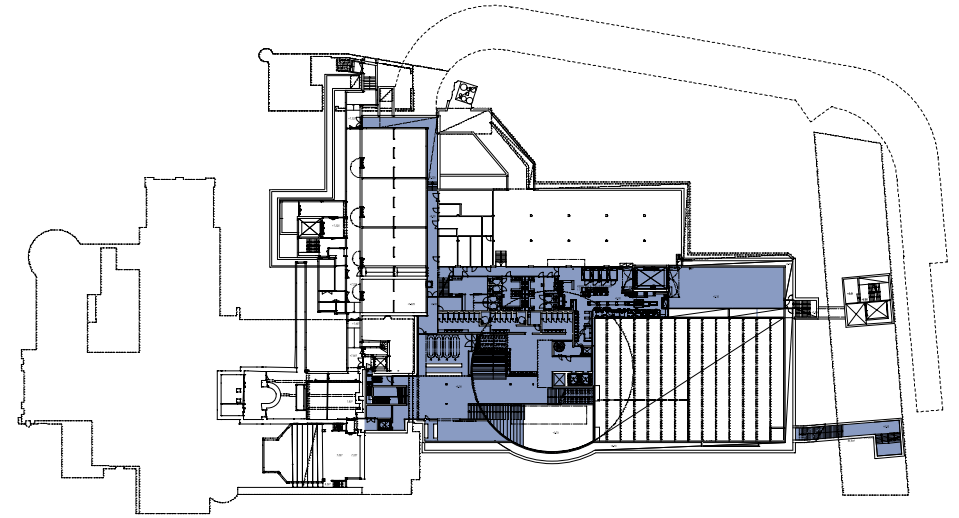
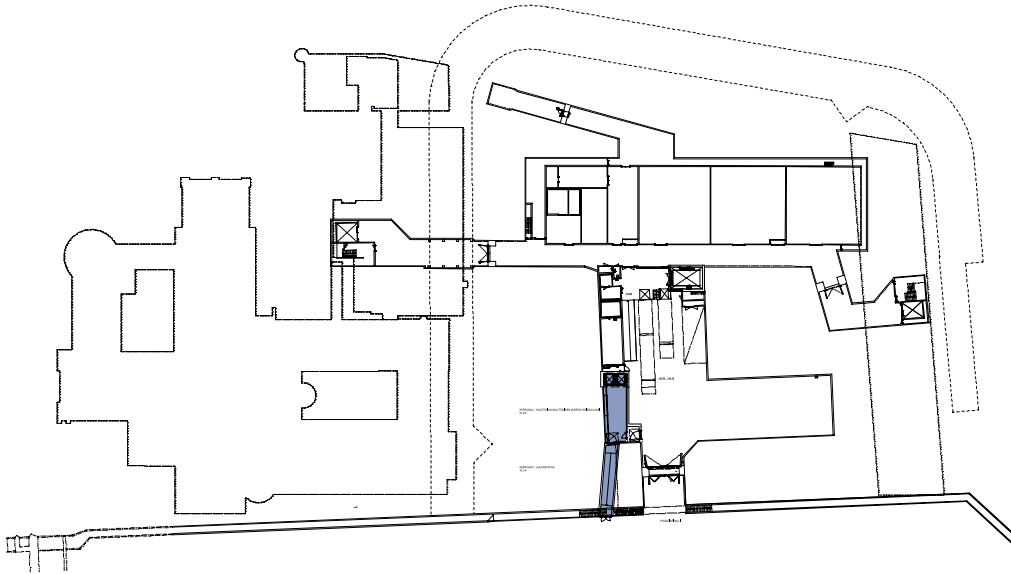


KANSALLISMUSEO, KERROSALALASKELMA

kerros	rakennusosa	pinta-ala kem2
KALLIOTILA		
KT, KRS (-16.7)	KERROSALA KALLIOTILAT	2 890,0
KT, KRS (-16.7)	KERROSALA HUOLTOPIHAN MUUTTAMINEN YLEISÖAULAKSI (SIS. LAAJENNUKSEEN)	-67,4
		2 822,6 m²
KANSALLISMUSEO		
AK, KRS (+7.2)	KERROSALA AK-KELLARI (2000-I)	720,0
P.-4, KRS (+11.16...28.3)	KERROSALA VANHA KANSALLISMUSEO	8 886,0
		9 606,0 m²
HÄKÄLÄ		
P, KRS (-11.18)	KERROSALA HÄKÄLÄ	135,0
		135,0 m²
VAUNUVAJA		
P, KRS (+9.6)	KERROSALA VAUNUVAJA	1 392,0
		1 392,0 m²
		13 955,6 m²

ATLAS, KERROSALALASKELMA

kerros	rakennusosa	pinta-ala kem2
LAAJENNUSOSA		
KT KRS (-16.70)	KERROSALA LAAJENNUSOSA	42,1
AK2 KRS (+0.70)	KERROSALA LAAJENNUSOSA	2 358,9
AK KRS (+6.00)	KERROSALA LAAJENNUSOSA	1 785,5
P, KRS L (+10.60)	KERROSALA LAAJENNUSOSA	572,7
		4 759,2 m²
VANHAT RAKENNUKSET		
KT KRS (-16.70)	KERROSALA HUOLTOPIHAN MUUTTAMINEN MUSEON YLEISÖAULAKSI	67,4
P, KRS L (+10.60)	KERROSALA HALKOPIHAN MUUTTAMINEN SISÄTILAKSI	192,9
P, KRS L (+10.60)	KERROSALA LINNANPIHAN MUUTTAMINEN SISÄTILAKSI	165,3
		425,6 m²
		5 184,8 m²



KERROSALAKAAVIOT, ATLAS LAAJENNUSOSA

Uusi Kansallinen, Viitesuunnitelma

06.12.2020

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki
Suomi
www.jkmm.fi

